332

אניה סוערה

גל עמדו', ויהי כבראשונה, ויחזק לב העם, ויחלו לעשות [illegible] כלב אמיץ ושמח', והמה לא ידעו מחשבות תמים דעים, כי [illegible] של עולם להעלים מן האדם אחריתו, האני', עברה להלאה' מן [illegible] קאר ע) אחר זה נסעו להלאה מן פאר גבערג הירוק ויסעו הלוך ונסוע אל אמצע [illegible] היבשה והיא בעומק דרום מארצנו) שמה יתמעטו הרוחות על כן בבוא האני' אל המקום ההוא ותעמוד שלשה שבועים ימים ותלחץ כי אין דרך לנטות ימין ושמאל, והשמש זרחה בתוקף חומה נוכח ראשיהם ממש, ומה גם כחצי היום וימרו ואת חייהם עד אשר אין כח בהם לסבול אחר כל תלאותיהם האלו רוחמו ויעבר אלקים רוח על המקום ההוא ויסעו, ונסו יגון ואנחה:

בבואם קרוב אל מקום (פארג גבערג) שמו דמו לתור לחם מנוחה להנפש שם ולהחיות רוחם ונפשם האמללה. הרעה אשר יגורו מפניה רדפה גם השיגתם שמה, ויהי רוח גדולה וחזק הולך וסוער, ולא נתנם הרוח לגשת [illegible]

אים מאהייך קרעאפזין (לו זמאן פירן) אים דעם ספאטיב (אישו) מיז דר זעגיל בוים וויר שטארק מונ פעמש גיוואהרן, מונ ווירד מזו גוט מוך גישטעלט גישטמגין ווים פריר: מגו מיז דר שמדן רעפארירט (גירעפרגוים) גיוומרין: מונ די טופם לייט ווידר ריהיג גיוומרן מונ אין המם מן גיהובין זיך ווידר מזו לוסטיג מונ פוון גירוואש וויט לו טופין: גלייך ווען אין העם טון פמר אייטר, גמר נישט מונ דר וועלט נים גיהמט לו איבר טרמכטין מונ לו בזורגין:

ווייא אן מיז חזו גיקומן ווייטר פמר דיח קמנמרישע מינזין פר ביים, מונ דר גמך פמר דיח מינזין פון רעם גרינם פמרג גבערג פמר ביים, מין הוט טון מן גיהובין זיך לום אישו שטריך פין דר ערד לו לו טופין: דמט מיז סין מג דר ים פון מונו, דורטין ווים שטג מונ נאכט מיז מגהמן ימר תאיר גלייך: דמ המט זיך זיים ווידר מיין נייח מיאגליך גיטרופין: מונ יענם ווינקו טרעפין זיך ווייער ממם ון נט שטילע לייטין, מונ חזו המבין זיים גרמר דעאמוט מנגיטראפין: גמנלי דרייט ווחכין מיז דיח שיף שטיין גיבליבן ווים מיין גיגרמבין, מונ המט זיך גמר נישט גיקענט פון דעם מרט ריהרן, מונ דר לו נאקדם מיז שטיינט דיח זון דורטן תאיר גמראים לייט (חלי היום נעמן איבר דעם אענשינס קמפף מונ איבר דמט מיז דמרטין גרוסי היצן וומט מיז גמר נים מויש לו שטיין: לומטוף איבר המט זיך דיא וופס ווידר מן גיהובין לו ריהרן, מזו המבן זיים ווייטר גיזעגילט:

ווייא מן מיז גיקומן נאהינט פון דעם פמרג גבערג דר גוטן המפנונג וומט מן המט ברוגה גיהמט זיך דורט מידר לו שטעלן, זיך מם לו רופינוגר מין ביסל לו דר פרישן מזו מיז זיים אידר מיוגליך נאך גימכגין: עט זעמן [illegible] נאאום גרמד מונו גרוסי אינטין גוועזן ווטט עט מיז מיין מהריות גוועזן לו דר יבשה

R 8° 77A 503
910.4

אניה סוערה

לגשת אל האי , ויועצו כל האנשים אשר באני' . ויען כל [illegible] קול אחד להעתיק משם ההרה היא האי הגדולה (מאדגאסקר) שמה :

הם נסעו ותדבקם הרעה , כי הוכו כל אנשי האני בחולי כבד , בארבעים איש אשר נואשו מן החיים , כי בקשו אוכל למו וישיבו את נפשם , ואין , עיניהם נשאו להתקרב להאי (לודוויגש) אשר אצל (מאראגסקר) אך לשוא שקדו ותוחלתם נכזבה , כי אין לתחוב את יתד האני , (אנקערין) כי גאו המים שמה ,

ויצו באנטעקו לקחת את השאלופע (שאלופע היא כאני' קטנה אשר יוליכוה אנשי האני , למען תהיה להם לעת מצוא) וישב בה הוא וקצרת מאנשיו , ואת השטייאר מאן צוה לסבב את האני בה וכה למען לא תתרחק מהם , והוא עבר לפניהם בהשאלופע ויתקרב בהשאלופע אל חקיסטע (קיסטע הוא לשון הים החוררת אל חוף היבשה שמה נכון לכם בטוח לרתקע (האנקרין) כי שמה הרוחות והסערות יתגעשו וקורים אותה זעע קיסטע) אך שמה סבבת הבראנדונג (המה משברי הים הנקר' ים אינדן כי בסערם אל חוף הים ואחר נזורו אחור ויגביהו למעלה אז , בפגעו בינם ובין האפס) ויחתרו להשיב אל היבשה ולא יכולו , וישאו האנשים את עיניהם ויראו והנה על הנמל עומדים מאנשי תושבי האי ההוא , וישמחו לראות מה יהא בסוף האני' והנה אחד מעבדי האני' מאטראזין) איש בן חיל חרף נפשו לשוט במים האדירים . אולי יוכל לדבר עם תושבי האי אולי

יבשה צו צו טרעטין . אזו האט אין טויף קאנאליס געהאלטין , אונ עס [illegible] דיטה געבליבן . אז אן אונ גאר פון דעם בארג גבערג אוועק זעגלין , אונ צו [illegible] פֿירטין זיך היינאנדר ארט צו קוים זוכן , אונ אזו האבין זיא זיך געקערט צו דר גרויסן אינזל מאדאגאסקאר :

אונ דעם האבין זיא געהובין גרויסי הוישית אונ דר טויף ארום צו זיין . פֿערציג פערזאנען זענין שון זייאר קראנק געלעגין אונ האבין זיך גאר ניט געהאט זיך מיט עסין צו דר קוויקן : זיא האבין אנגיקומען צו דר אינזל [illegible] פֿון אזוי [illegible] , האט אין געארבייט אז אין זאל זיך דארטין אנשטעלין [illegible] אבר אומזונסט [illegible] , האט אונ ערגעץ קיין גרונד אונ איבר [illegible] אנקערין נישט געקענט אנשטעלין :

דר ווייל האט (באנטעקוע) געלאזט די שאלופע די שאלופע איז איין קליינע שיף אונ זיך מיט אויף דיזי פֿארט אינעם נויט אונ זויז מיט עטליכה אויף געזעסין . אונ האט געהייסין דר ווייל דעם שטייער מאן ער טויף הין אונ הער צו קרייזי כדי ער זאל נים קענין [illegible] אוועק קומען אונ

אניה סוערה

אולי יוכלו להועיל , אולי יערוצו , כתת להם עצה הוגנת' ולא ייתנו מאשר תמצא ידם מכל מאכל להבריא נפש האומללים אשר באני' , וישלך את נפשו מנגד וידלג כאיל אל תוך הקצף אשר על פני הים (שווים) לא נשבר לבו בבואו בין המשברים הנוראים (אינדין) שמח לקראתם ללא דבד לשוא הי' עמלו לתוהו והכל כחו כלה , כי בהגיעו עליהם דבר לא השיבוהו , הדרך הישרה לא הודיעוהו , מאומה לא נתנו לו להשיב נפש , וישוב בבושת פנים כל עומת שבא , כלו עיניהם מיחל עת בואו , הנה בא לדאבון נפשם של החולים אשר באני' ויאמרו איש אל רעהו נגזרנו לנו .

לבם שמו שמיר להתאמץ , ויאמרו לכו ונקרבה באחרת המקומות , אל איי בארבאן או אל איי צרפת (פרנקרייך) אולי ימצאו שמה אוכל להשיב נפש חוליהם , ויעשו כן , בשלום ובמישור באו אל אחד האיים וימסמרו היתידות (פאר אנקערט) , החולים עפו כנשרים ממטותיהם החלש יאמר גבור אני , ויאמרו אל האנשים אל תעצרו לנו לרוץ , חושו והוליכונו באנטעקו בנדיבות לבו אמר להעשות כן , אך הסופרקארגא , (הוא אשר תחת ידו כל הסחודות שבאני' והוא כמשנה להקפיטאן) נתן כתף סוררת' לא אבה שילכו החולים מן האני' כי אמר פן יגברו משברי הים (זעע שטראמע) ורוח חזק ויסיעו את היתידות אנקרין

אונ ער האט געירדערט מיט דר שאליפע צו דר קוסטע : (אזו זאגט מען ווען איין ארט איז) דר שפיץ פֿון דעם ים גייט אונ דר יבשה ארויין , איז זייער זיכר פֿאר דיא שיפֿן אהין ארויין צו פֿארין אונ דארטין צו אנקערין . ווייל דיא טויף איז דארטין פֿאר דיא ווינט בווארנט : אונ אזו איין ארט הייסט איין זעע קיסטע : אבר די בראנדונג (אים דיא אינדן אדר וועלים פֿון דעם ים שטוסין זיך אן דר יבשה אונ שלאגין אונ דר הייך צוריק , דארט איז אמוכן פֿר דיא שיפֿן ווייל דיא געבראכנע אינדן אדר וועלין קענין ווארפֿט דיא טויף פֿאר טרענקין : אונ דאס הייסט איין בראנדונג : , איז דארטין זעער הייך געוועזן אזו עס איז גאר נים איינגליך געוועזין מיט דר שאליפע צו דר יבשה צו קומען ביז אך האבין זיך אן געהובין עטליכה איין געבוהרני : (דורטן געבירטיגה אינגן ,) צו ווייזין פֿון יענר זייט אויף דעם בארטן פֿון דעם ים : אזו איז איין וואגהאלז (איין מאן אדר אדר מאטראזע) פֿון ציהן דיא אמטראזין אונ אמטר ארייין געשפרונגן אונ איז דורך געשוואמן דורך דעם שוימענדיגן אונ קאכענדיגן וואסר בריך , ביז צו דיא איינגבורנה אריבר : יוא עס איז אבר אן האט זיא דארט קיין בייז ניט געטאן , אובר אויך קיין גוטס האט ער פֿון זיא אויך נים געקענט האבין : ער האט איין שום ידיעה פֿון אירגענדס איין גוטין אנקר ארט ביי זיא ניט געקענט אויס פֿרעגין

(אנקרין) או פנימלו רוחות הסכיות להתהלך בים , או הזע שטראמע , (הם כמו נהרות הולכות ע"פ הים ובל אני' חעוברת על פניו מושכת אותה בע"כ מני דרך , ומה גם אם יפגעו שני נהרות זה תחת זה , ולהם מהלכים הפכיים כי אז אין חכמה ואין תבונה להשיע את האני' , מה עצמה הבכיה בין החולים האמללים כשומעם עצת הסופרקרגע אשר הפך עורף מול תחנוניהם , אך יד באנטעקו היתה לשמוע בקול זעקת החולים , כראותו קשי עורפו של ראלין הוא הסאפערקרגע , ויאמר אליו תנה האנשים על ידי ואחריותי . ואני אשיבם למועד אל האני' · תודה נתנו אנשי האני' לבוראם ותשואת חן לבאנטעקו שמועה טובה זאת דשנה עצמותיהם היבשות : איש את רעהו יעזורו · ואדיריהם תמכו יד חוליהם להביעם אל השאלופע · לא נשאר באני' כ"א עבדי האני' (מאטראזין) אשר בלעדם לא תכון האני' · לחומלה עליהם נתן להם באנטעקו נס אחד (ז גל שוך) לעשורת ממנה אהל בל יכם שרב ושמש · גם כלים גם חפצים , אשר יהי להם לעת כזאת · גם אופה לאפות ולבשל לחם להבריאם והוא (באנטעקו) עבר לפניהם אל האי לראותם בדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון · מי אשר לא ראה שמחת האנשים לא ראה שמחה מימיו , ילאה לשון לספר ועט לכתוב , ירונו בגאון

ה' צהלו מים · נתחזקו בהביטם על פני תבל ארצה · רצו את אבני' ואת עפרה יחננו · חבקו גם האדמה לגודל שמחתם בטחו כי נרפאו מתחלואם, תהלה ועוז נתנו לרוקע הארץ על המים ,

אף

ברענגין אונ קיין אויף דר קוויקניש פֿר דיא חולים ניכט גקענט בקומן : אונ אזו האט ער זיך אום זוסט אונ אום ניכט זיין לעבין איין גישטעלט : אונ איז ווידר מיט ניכט צוריק גיקומין צו שווימן : אן האט זיך גימוזט מיט דער שאלופי צו דר אויף אום קעהרין , אונ דיא קראנקי דיא טרויריגי ידיעה צו ברענגין , אז אן קאן קיין אויף דר קוויקניש פֿון זייערט וועגין דא ניכט בקומן : איין זייער בטריבטע ידיעה :

דר נאך איז ווידר דיא דיעה גיבליבן · אז מן זאל צו פֿארין צו דר אינזל בארבאן אודר צו דר אינזל פֿון פֿראנקרייך , אונ זאל זיך זוכין דארטין דר קוויקניש צו בקומן : אונ אזו האט מן געסטייערט (געשיפֿט) קעגין דיא דאזיגי אינזלין צו , אונ איז אויך גליקליך צו דר ערשטן אנגעקומן , אונ האט דאש אויף פֿראנקערט :

אין בלה צייט אלי וואש האבין נאך גקאנט קריכֿן אויש זייערע הענגמאטין , ארויש גיקראכֿין , אויף דעם פֿערדעק פֿון דר שיף , אונ האבין גיבעטין זאגען האט מן זאל זיא שון גיך אונ באלד אויף דעם לאנד (יבשה) ברינגן : אונ

אף לזאת שמחה לבם ויגל כבודם · על כי שמה הכין הבורא יתברך רפואות ותעלה למוכים בחולי ההויה ביורדי הים שמה קננו כל עוף דשן ושמן · מבין עפאים יתנו קול · שמה אווזות השומן · העופות ההמה לא שמעו קול נוגש מימיהם על כן לא קמו ולא זעו בראותם בני אדם באים כגבולם דמו כי חברתם נעמה · וילכדום האנשים החמה · ואין נודד כנף ופוצה פה ומצפצף · לא נסו לברוח · ויאחזום וישחטום · שמה נמצא החוטמים (שילדקראטין) אשר בשרם צרי ומזור להנחלים ביורדם בים ·

מה גדלה שמחת באנטעקו בראותו שנהפכה אבלו על החולים לששון אמנם כי לבו יחיל בקרבו על עזבו האני' בלב ים · וישם פניו לשוב אל האני' ואל האנשים אשר על היבשה אמר , שבו לכם פה עד ישוב וירוח לכם · ראו הנהרתי לכם בט ומי איש מבין ישמעו בקולו ·

בשובו אל האני' : ויחפש כה וכה להחליף מקום האני' · כי לא בטח לבו על היתידות (אנקרין) כי המקום ההוא לא היה נאות

(זיין איין אויף העגנין זיך דיא געווינהליך ווייט אויף אמטים , אונ שלאפֿין דרינן צו ווייל אונ איין בעט :) באנטעקי האט גלייך דר אויף אסכים גיווזין · אבר דר סופערקארגע , דאש הייסט דר הויפט אשוואה פֿון דר סחורה וואש אויף דר גאנצין אויף איז , אונ ער האט צו שאפֿין גלייך נאך דעם שיפֿס קאפיטאן :) האט ניכט גיוואלט צו לאזין דר אויף אזאלז וואש אויף דר יבשה ארויש צו גיין : ער האט גיזאגט ער האט מורא פֿר זעע שטראמע : זי זאלין ניט דיא אויף פֿון דיא אנקערן אוועקרייסין , און ווידריגי ווינטין (פֿערקעהרטע ווינטין) זאלין ניט דר נאך ניכט לאזין ווידר צו דר יבשה קומן די ארויש גיזעצטי לייט ווידר אפ צו זוכן : (איין דעם ים טרעפֿט אמן אפֿט אן זייער שארפֿי טייכֿין וואש קעגין איין אויף פֿון זיין וועג אוועק שלעפֿין : אזעלכי טייכֿין רופֿט אן זעע שטראמי : אפֿט אמאל איז דר ים פֿון אובן גאר שטיל , אונ אונטער וואסר איז איין זעע שטראם · אפֿט אמאל טרעפֿין זיך צוויא זעע שטראמי איינר אנטקעגן אנדרן , וואש איינר גייט אהין און דר אנדרי גראד פֿר קעהרט : , דיא קראנקי נעביך האבין נאך ווייטר גיוויינט אונ גיבעטין , אן זאל זיך מיבר זיין דר בארמן : אבר דר סופֿר קארגע איז ביי זיין עקשנות גיבליבן : ,

דעם באנקעשי האט דאש דאזיגי זעהר בייא דעם הארצין אנגנומן · אונ ווייא ער האט גיזעהין אז אלי זיין רידין העלפֿט אויך ניכט , ראזין (אזו האט דר סופערקארגא גיהייסין :) צו מיבר רידין : אזו האט ער דאש אחריות אויף זיך גנומן , אונ האט גזאגט ער וויל מיטלכֿן אויף זיין ווארט אויף דעם לאנד ארויש לאזין , דיא דאזיגי בשורה האט איין זעהר גרויסי שמחה גימאכט אונ

נאות בעיניו · ויהי ביום השני לשובו · ויחפש בכל הקיסטע עד אשר מצא
מקום מוכשר חמשה פרסאות ממקום הראשון · כי שמה חול בתחתית
הים: עמה מצאו מקום דשן ושמן טוב מנהר מן הראשון שמה, יונים,
און יח' שמנים. פאפגייען, תחת צל אילן אחד מצאו האנשים עשרים
הומטים (שילד קראטין) האנשים לבדו עוף אחד מהעופות אשר שמה
וימררוהו וילחצהו · העוף ההוא זעק בקול מר · לקולו נאספו עופורת בחול
הים להציל עשוק מיד עושקו כי כן יסד מלכו של עולם · וכשל עוזר
ונפל עזור · כי גם המה נלכדו · כמשתה ראשונים כן משתה
אחרונים ·

נבון לכם בטוח · להביא הנה את האני' ותתענג ברשן נפשם
החולים הובא, הנה ע"י אני' קטנים (מעולנים אודר קאהנן)
ירוין מדשן טובו ירת': אז ידלג באיל פסח וישמחו לקול עוגב: אלה בציד
החיות יבלו ימיהם: אלה בעופות · אלה בדגי הים · שטו העם ולקטו
ובשלו בפרור · ויש אשר לא אכלו כ"א צלי אש כגן עדן הארץ לפניהם ·
חוליהם נרפאו · בריאיהם הוסיפו אומץ עד אשר יוכלו שאת לסבול
ולעמוס עבודות קשות כי תקראנה: אין שם כי אם קול ששון וקול
שמחה · שבע ורויה, אין שטן · ואין פגע רע, ואדם אין בכל האי ההוא ·
כי ערנה לא כבשוה, ולא עדה עליו שחל, · ע"כ פחד אין במגורתם,
ויראה אין בינותם · וישוטו הנה והנה ואין מחריד ·
האי

דער גאנצי טאג: דיא געזונטי האבין גיהאלפין דיא קראנקין, אונ אזו זענין אלי
אויף דר שאלופע אויף געגאנגין, חוץ עטליכה וואס די טאג האט זיך אן זיא גאר נישט
גיקענט בגייאן · זענין אונ טאג גבליבן · באנטעקי האט זיא מיין זעגיל כיך
גגעבין אויף מיין גלעגט צו מאכין, אונ נאך פלירזיא זאכין אונ כלים אונ מיין
קוליר איז גגעבין: ער מיין מיז אויך איז זיא אויף דעם לאנד ארויז גפארין
כדי ער זאל זיא דורטין רעכט אדריך זיין וואס צו טוהן: דיא פרייד וואס זיא
האבין גיהאט ביים דעם ארויז שטייגין אויפין לאנד איז גאר ניט איינליך צו
בשרייבין, תיכף די אנבליק פון דר גרינר ערדי האט זיא שון גאר דר קוויקט:
זיא האבין זיך ארום גיקאקילט אונ גראז פר שאחה, אונ היבין פר זעכערש אז
זיא זענין שון לום מיין הערפש גיזונטר גיווארין: אזו ליב איז דעם אטכשין
דיא אשרליכה ערד · (דיא ערד ריפט אן איטרליך וויל דר אטכש איז פין ערד
בשאפין גווארין · אונ אזוגה אטכשין האבין רעכט בכוונה גיאמפט רוקע הארץ
על האיש :

דר צו כאך איז דארטין גראד דאט רעכטי ארט גיוועזין וואו קראנקי טויפס
ניוט

האי הזה גם האי הקרוב אליו, בעת הזאת תחת ממשלת צרפת
(פראנקרייך) ויביאו שמה מאנשי מדינתם ותמלא הארץ אותם כשש
אלף מאנשי אי רופע הלבנים · ובשש ועשרים אלף כושים (מארין אודר
ראפין) נתישבה המדינה שנת תקל"ה ליצירה, והאי הזה רבות אוצרות
כל הון יקר ימצאו הצרפתים על ידה היא הפאריבאנשי קאווי אשר היא
טובה כמעט בהקאווי הבא מארץ ישמעאל ·

אפלו ושבעו ויותירו · ויאספו מזון וצידה להבין לדרכם, ויפנו ללכת
לדרכם, מגמת פניהם להתקרב להאי מאריץ ולהנפש גם
שמה · אך הרוחות והסערות וגלים (זינע שטראמין) המה הרהיקו את
האני' עד אשר בעיניהם לא יוכלו לראות האי חהוא, נואשו ממנו, אמרו
נסעה ונלכה עד האי (באטאוויא אשר לממשלת האללאנד קאלניע און
סאבאדי בהודו מזרחות (אסט אינדיען) וינחמו האנשים על אשר מהרו
לצאת מהאי בארבאין · לשוא היו נחמתם כמה שעברו, ע"כ נויעצו לבו
יחדיו להנפש באי (מוריען אנזל) האי הזה הוא בצפונית מזרחית
למדאגאסקאר :

ויחי

ניט קענין זיך דר קוויקין: אויף דיא בייאר, זעני פויל עופות גיוועזין
אויף דעם בארטין פון ים, האט עט גוויאוזט איט פעטי גענז; (דאט איז
מיין אין עוף וואס איז זייער פעט:) אלי דיא דאזגי עופות זענין אזו זהאם
גוועזין, וואס אן האט זיי גאר גרינג גיקענט פאנגין אדר טייטין: אונ האבין
זיך גאר אפילו נישט גיטרובט צו אנטלויפין: אויך האט אן דא גפונדין זעהר פיל
טומקרעטין, וואס זייער פלייש איז זייער גשמאק אונ גיזונד פר די וואס זערין
קראנק אויף דעם ים:

באנטעקיע האט זיך זעהר גפרייאט אויף די קראנקי זיגהענדיג ·
אבר וויל ער האט נישט גיקענט דאט אויף זעגיר פאר
לאזין, אזו האט ער זיא איבר גלאזט אין אנדרן אשגיח, אונ ער האט זיך
אוועקגעקעהרט צו דר טאל:

דר גרינד פון דעם ים וואט אן האט דעם אנקיר דא צו ד אין גישטעקט,
האט דעם קאפיטאן ניט גיפעלין פאר זיכער אונ תיכף דעם אנדרין
טאג האט אן גלאזט מיין אנדר או-ט זוכין: אזו איז ער ארום גיפארין דיא
גאנצי זעע קיסטע, ביז ער האט גיפונין אן פונך איין ארום מיין ארט איט
זיכערן זאנד גרינד, אויף דעם נייעם ארט, זענין גיוועזין פעט גענזי טויבן אונ
פאפגייאן נאך אעהר וויא אויף יענם: אונ אונטר דעם שאטין פון מיין בוים,
האט אען גפונין צאמליג טויזד קרעטין איט מיין אאל: טו אן האט גינומן
פיין

אניה סוערה

ויהי כאשר הקריבו לבוא שמה, וישאו עיניהם ויראו והנה תושבי האי נוסעים לקראתם באניות אבה (טש לנס) אך אניותיהם אינם מעשה ידי אמן, כי אם מעצי עבות (קלעטצר) חלולים מלמעלה ובידם מכל מאכל, תרנגולים, ואורז ושאר מיני פירות. ואנשי האני' נתנו להם חלף מסחרם הרוזורת של זכוכות (פאצירקיש) פעמונים קטנים (גלעקליך) כפות של בלעך' סכינים' וכיוצא באלו' אך לא יכלו לדבר זה עם זה בלשונותם וכל א' מהם קורץ בעיניו מולל ברגלין מורה באצבעותיו. ויבינו אנשי האני' ע"י רמיזותם שיש בבתיהם עוד למכור מכל מאכל פרות' וחלים כי כן אמרו בעע קאקעלא פתרונם כפי אשר לבני האני' מאחרי כן פרות וחלים ויבאו עבדי האני' ויאמרו מצאנו מקום לחזק את היתידות (כאף אנקרין):

מנשרים

אויף פאפגייא אודר אויף אנדרן פויגל, אונ האט אים אן גיהובין צו איטשין (אלטער זיין) ביז ער האט גיוואוט שריוען פר וויטאג, אזו זענין אויך סך פויגיל פון זיין אין הים כוואר צו הויף גקומין, אונ זענין אויך אזו גיפאנגין געמרין אין דר ערשטר:

אזו איז דיא אברט גיוועזין בכל אופן גוט צו זיין, דיא טויך אהערצו ברענגין: אויך דיא קראנקי האט אן אויך איט באטין (טשולים או"ר קאהגין) אהער אריבר גיבראכט, אונ אזו האבין זיך אלי גילאבט אונ גיקוויקט פון גאנצים טוט, וואט ער העט דארט אן גיגרייט, פון זייערש וועגין: איין טייל האבין זיך לוסטיג גימאכט איט חיות יאגין, אונ איין טייל איט פיש פאנגין איין טייל האבין זיך גיקאכט דאט גיפאנגני: איין טייל האבין עט גיבראכין: די קראנקי זענין גאנץ גיווארין יונדיג אונדי האבין זיך פריש: צו קענין איר ביט אויט שטיין: עט הט זיך גידרכט זיא זענין גקואין אונ גן עדן הריין: אונ האן דיא דאזיגי אונזל איז דערוואל נאך ניקט בוואוט גיוועזן פון קיין אנדרי אענטין אזו האט אן קיין אורח ניט גיהאט זיך צו שפרייסין אונ ארוס צו לויפין אזו וויט וויא אן האט חשק גיהאט:

צונד גערר דיא דאזיגי אינזל אונ דו אנדרי וואט נאהנט דר ביזא איז (וואט הייסט דיא אינזל פון פראנקרייך) גיהערין צונר ביידה צו דיא פראנצוזין: אונ אן האט זייא שון איט אענטין בזעטצט אונ דעם יאר תקנ"ה האט אן שון אויף דר אאכלינג אינזל נאהנט פין זעקס: טוזינט ווייסא אענטין: אונ זעקס אונ צוואנציג טויזינט שווארצי אוערן אודר נארמפן) גיצאלט: דר עיקר עשירות וואט דיא דאזיגי אינזל ברענגט איין דיא פראנצוזין, איז דיא באראבאגיטי קאווי. נאך דר טערקישין איז דיא בעסטי אויף דר וועלט:

אניה סוערה

מנשרים קלו אנשו האני' לרוץ אל היבשה, ויראו והנה הארץ טובה ורחבת ידים' ויאספו שמח במחיר כל מאכל אשר יאכלי ויקחו להם צידה לרוב' רוב מסחרים חיה בעד (גלאנטריעשי זאכין) העשוים בארצות איירופע' אחד מעבדי האני' (מאטראזין) היה מנגן לפניהם ופורט ע"פ הנבל לפני תושבי האי' האנשים האלה אשר לא נסו ולא שמעו זה מימיהם' פזזו' וכרכרו בכל עוז רקדו ויזעקו בקול גדול' נשתגעו ממראה עיניהם, כי אשר לא הוגד להם ראו, ואשר לא שמעו הרתבוננו, אנשי האיי' כבדום בגביע זכיבית (שאל) יין' אך המה לא נסו לשתות מתוך כלי, וישומו את פיהם תוך הגביע' כאשר ישתה השור והחמור תוך שקתות המים. אנשי האני' יביטו יראו כם פיהם מלאו שחוק תואר האנשים ההם קרוב למראה הכושים שחור ירוק (שווארץ גרין) ערום הלכו מבלי לבוש כ"א שמלה פרושה עליהם לכסות כל גופם מראש עד עקב' אמונתם אינה ידועה, לבד זה ראו שלפני בתיהם עומדים עצים גבוהים למראה ועל ראש העצים רחוכים ראש שוורים (אוקסין קעפף.) לפעמים יפלו לפניהם ארצה מעשיהם יעידו כי להם ישתחוו ולהם יתפללו.

דר נאך וויא אן האט זיך דא דר פרישט אונ אן איז גום רעכטין כח גיקואין, אונ אן האט זיך פוין פרעוויאנט אונ שוף ארין איין גינאאילט, האו איז אטן אידר אונכרן זעגיל גנאנגין (דאט הייסט אן האט זיך אוועק גישיפט פון דאנין) וויא האבין גיאיינט וכתחיוה צו דר אנזל אארין צו שטייערן. אונ דורט זיך ווידר איין אהל צו שטעלין: אבר ווידיגר ווינט אונ זעע שטרעאי האבין דאט טוך אזו וויט דר פון פר טואגין, אז אן הוט דיא אונזל נאך גיקוגט איט דעם פויג דר זעהין: דורטן אהין צו קואן איז אום אונגליך גיוועזין' אבר דאך איז נאך ניט גאנץ גיקואן דעאאל דיא רעכטי לייט ניט אנגקואין: ווען דיא רעגיל אעטיגי ווינטין וועהין וואט אן קאן גיין איט זייא פון דאנן ביז באטאוויא: (באטאוויא איז איין הויפט שטאט) איין אוסטינדיש אזו האט אן טון צו טפעט חרטה גיהאט, וואט אהאט זיך גיאיילט פון דר אונזל בארבאן אוועק צו פארין: איבר דעם האט אן זיך אייטב גיוועזן דר וויל צו דר אחריעט אינזל צו צו שטייערן' דיא דאזיגי אינזל ליגט אין לפוכית אורחית פון אאריטאניקארי:

וויא זייא זענין שון נאהינט פון דר דאזיגיר אינזל גקואין, זענין עטליכי פון דיא איין גבוריכי אין קאהגין (טשיולגס) פון אויט גיהולי קוועטלע גיאאכט, זייא אקעגין גיקואין: אונ האבין גיבראכט הינדר רינג, אונ פירות

כל אנשי האניה התחזקו ויחליפו כח כל ימי ירתמהמהם שטה רתשעת ימים , אורו עיניהם וצהלו פניהם , כאשר ביום נסעם מהאלנד המדינה , בהניח ה׳ להם ויסתר עמל מעיניהם . ויחזקו בדק האני׳ , וינקורה מכל סיג , ביום העשירי ויסיעו את היתידות (אנקרן) ובשלום ובמישור שמו פניהם לנסוע , ויסעו ,

הוה בני אדם עוורים , אם חוננתם דעה בינה והשכל כמה שעבר , לו חוננתם דעת המעותד לבוא עליכם , הוה על הוה , רעה על רעה , אך גם זאת מאת ה׳ יצאה הפליא עצה , והעלים מן האדם העתיד , אמנת , לחומלה עליו עשה ה׳ כבה , למען ביום טובה יהיה בטוב , ישמח ויעוז במתת

דער קאפֿין : דיזא דאזיגי זאכֿין האט אן ביים זווא אב געהאנדלט פֿאר גאנז קרעלין (פעטערקיס) געלעקליך בגעליכה לעפֿין אעטיר , אונ דר גאלייכֿין זאכֿין : דיזא איין גיבורני האבין גיגעבין אנגלוהערין , אנ ביים זווא אונ דר הייט , האבין זיא נאך אעהר לו פֿר קופֿין : אונ האבין אפֿט אנן אלגאיבר גיזורת בעט אין קאקעלאן עאט בטייס אויך זייער לשון (וויא אן האט דר נאך גיוואר גיוואורין) קיא אונ שאך : ובתוך כך האט אן סוף איין גוטין אנקיר פֿואסן גפֿינן , דאש טוך לו פֿר אנקרין :

אונ אזו איז אען אויס גישטויגן אויף דעם לאנד אונ האט איין גיהאנדלט אנגאנגן פרמווינגס פֿין דיא אובן גידאכֿשי פרנסה זאכֿין פֿאר איירופיטשע גאלינטריע זאכֿין (אונזרי אדיכת הייטן איירופיטשע לענדר וויל זיא לינן אוי אונ איירופא :) איינר פֿין דיא אאטראזין האט איין פֿירל איט זיך גיהאט , אונ האט אנגיהובין פֿאר דיא איינגיבורני דאראויף לו טפילן : דאש דאזיגי האט לוויטן זיא איין גרושה פֿרייד גאאכֿט : זיא האבין גיטאנלט אונ גישפריגגין וויא דיא אטיגגת (אחזוי) אונ האבין גיזונגן גישריגן אונ גיוואלט דר בייא : אטייל פֿון זייא האט אן גיגעבין איין שטעלכין ווין לו פֿר זופֿין ; אבר וויא זי האבין עש אין אויל אריין גנואן , הובין זיא אן גיהובין אוזי נאריטעהויות (אינן) לו אאכֿין , וואט אן הוט גיוואוסט קייכין פֿר גלעכֿטר : אנשטאט דאש שטעלכין לוס אויל לו נעאין האבין זיא דאש אויל אונ שטעלכין אריין גישטעקט . ויא דיא פֿערד , אונ האבין גזופֿס (גישלופֿירט) :

דיא פֿארב פֿון דיזא דאזיגי אנגבורני איז גיוועזין שוואנץ ברוין , אונ זייערה גאנלי אלבושים איז גוועזן אעהר ניקש אז איין טוך ארום דעם גאנלין לייב ארום גיוויקלט : פֿון נאאנה זאכֿין האט אאן בייא זייא גאר ניקש גיזעהין , חוץ נאר דאש אז פֿר דיא טירן פֿר זייערע דירות , זענין גישטאנן האוכֿי האלזר איט אויקסין קעפֿף דרויף : אונ פֿר דיא דאזיגי העלזר פֿלעגין זיא

במחת גורלו , והאורב יושב לו בחדר . ולא יידע כי עליו מחריש הרעה , מאת ה׳ היתה זאת , למען נערת שוועתו יהיה ברוא אולם , ובעת כי יהיו כמטרה להץ , רעתם לא יעופו ולא יגעו , ולא יכשל כח הסבל ,

סימן ב

בעת בואנו על פני הים , כשלשה שבועות לחודש טברת , ויהי היום וילך המשרת את מרתף האני (קעליר מיינסטיר) ונר בידו אל תוך מרתף האני , ל׳ ש׳ אונב עם שואבת (הייבר) להזמין יין שרוף לבני האני׳ ליום מחר בבוקר כי כן דרכם , לשתות כ״א בבוקר מן היין שרוף וסעדו לבבם , האיש הזה היה נעדר התבונה כבהמות נדמה , כי בנושאו את הנר בקנה רעריל

אופֿט אנידר לו קניען , גלייך ווען זיא העטין לו זייא גבעטין :

אונ דיא ניין טאג וואש אן האט היא לו גברעכֿט , האט זיך דיא גאנלי אטנאספֿערע רר קוויקט אין דר אינטרט , אז זייא זענין אזו גיזונד אונ פֿריש גיווארין אויף דעם פנים , גלייך ווען זיא העטין ערטס פֿין האלנד פרויש גפֿארין : דר וויל האט אנדאש טוך אויס גרייניקט אונ אויסגבעטרט׳ אונ דעם לעצטין טאג האט אן שון ווידר דיא אנקיר ארויש גילוגן : אונ איז איט גיטין אוכה אונ זייער בלב טוב פֿון דאנין ווידר אפ גיזעגלט :

אזה אענשין בלינדי שניאאזלאקי נעביך וויא גאנץ אנדרשט העטש עש אייך דעאאלס גיוועזין אופֿין הערלין , ווען איר העט גוויסט עתידות , אונ העט גקענט ביי לייטין זעהין וואש פֿר לרות ופרעניות וועלין דא אויך רייך קואן · אבר השם יתברך ברחמיו ובחסדיו אאכֿט פֿון דיא לרות פֿון להבא איין סוד . פֿר דעם אענשין , כדי דאש לו נדגי גוטש זאל היא דר וויל אאויל בקואין , אונ ער זאל זיך דר איט כח אנזאאלן , דר נאך זייגה לייד לו קענין אויש שטיין ·

צווייטעם קאפיטל

עש איז גיוועזין לערך דרייא וואכין אין טבת , אז אן איז שון גיקואן אין איט אויך דעם אפֿנים ים , איז דר שיפֿס קעליר אייסטר איט איין לעכֿט אונ איין רייטר אונ דר האנט , אונ שיפֿס קעליר אריין גגאנגין , איין קליין פֿעסיל בראנטוויין (איט איין הייבר) איין לו הייבין אן זאל האבין דיא שיפֿס לייטן אויך אאהרגין זייערי פֿא ליאן לו געבין ·: דר דאזיגר אענש איז גיוועזין זייער אואגניט (אונ ער פֿאהרין) וויא זייער אן איז זיך הייסן איט בראנטוויי

(רעריל) יישם את הקנה עם הנר, תוך פי חבית אשר ממעל לחבירת היין שרוף, אחר שאבו מן הי״ש בלכתו לדרכו, ויואל לקחת הנר (הרעריל) מעל החביות העליונה, ולא יוכל לשולפה, ויחזק בה בכח אמיץ וימשכנה, ולא ידע כי בנפשו היא כי בכח המשכתו שביב (פונק) אש נפלה מן הנר תוך חבית התחתונה אל תוך היין שרוף, והנה כל החבית ההוא בערה כאש לוהט אש, אש, צוח המשרת, ואין מציל, כרגע פחד ורעדה וזעקה נשמע בכל האניה אש, ואש, וירוצו מהרה אל מרתף האניה והנה האש את החבירת דיצין (צו זעצט) נשבר לבם בקרבם כראותם כי הי״ש אחז דרך ויתהלך על תחתית המרתף והולך ושורף עד פין גחלים עוממות ויתלהבו הגחלים (כי באניה יצטרבו לגחלים עוממות לעת אשר יצטרבו לעשורת מדורה להחם או לבשל) רעדה אחזתם שם עד כי נבהלו כי תתהלך אש ארצה, והגחלים התלהבו, עד כי מגודל פחדם לא ידעו, לשות עצות בנפשם, אך באנטעקו התאמץ

פֿר איין זיבט אורד   ער איז זייער איין בהמה אונ איין בעל מחשבה געוועזן·
ער איז געגאנגן אונ האט גנומן דאס ריטערליין אונ האט עס איין געשטעקט מיט
דעם לעבט אונ איין פאס אריין, וואס איז געלעגן אויף דעם פאס וואס ער האט
געוואלט דעם ברנטוויין דר מיט הייבן, ווייל ער דעם ברנטוויין אנגעהויבן האט
ער געוואלט דאס ריטערליין ווידר ארויס ציהן, אבר ווייל עס איז צו שטארק
איינגעשטעקט געווארן האט ער עס געזעהן מיט כח מוזט רייסן· אובר
דעם איז איין פֿינק פֿון דעם לעבט, אונ דעם אויבנם טפֿינט פֿון דעם
איינגרנשפֿין ברנטוויין פאס אריין געפאלן, אונ אין איין רגע האט דאס גאנצע
פאס אנגעהויבן צו פֿלאמין· פֿייער, האט אנגעהויבן דר דרנטרוקנר קעלר
איינפאכר צו טרייבן, אונ איין אייגן בליק איז שון אין גאנצן שיף איין שרעק אונ
איין גוואלט געווארן פֿייער· אמן איז גלאפֿן אונ קעלר אריין אונ האט דר
זעהן אין גרויסה ווידן· ווייל דר ברענדיגר ברנטוויין האט דעם בודם (דיל)
פֿון דעם פאס ארויס געזעלט, אונ אזו ווייל איין ברענדיגר פֿייער שטראם צווישן
איין קולנהויפֿין אריין געלאפֿין, וואס איז דא רוך גראד אונ דעם איינגאנג
קעלר געוועזן. יאמן כעאט זיך (אויף איין שיף נטאט אטן זיך מיט פֿיל קולן
צום פֿייער אמכין :) אלה זענין גאנץ אבובל געווארן פֿר דר שרעקניש, אבר
באנטעקו ווייל ער איז אויך דא גיקומן צו לויפֿין, באנטעקו האט זיין גאנצן
שכל כרך בייא זיך געהאט, אונ האט גזאגט ווייל אינגליך נאך אלי תחבולות
מוזט צו פרובין : ער האט איין בפֿעהל געגעבן האט אן אן געהויבן וואסיר
צו שעפין פֿון אלי זייטן מיט דר גרעסטר געשווינדיקייט אונ האט דארך איין
אנדר געלאפֿין אזו לאנג אונ אזו ברייט אונ איז נישט איד געווארן, ביז אן האט

התאמץ מאד, אף אם פחד קראהו ורעדה עם כל זה גבר שכלו על פחדו, ויחל לנסות במהרה תשקע האש, ויצו להביא מים מכל עברי האניה ולמהר הדבר כי אין להוחיל, וישפכו מים רבים עד מאד, מי אשר לא ראה גודל מהירות באנטעקו וזריזותו בכל עוזו וכחו לא ייעף, ולא ייגע עד כי כבו האש :

האנשים שמחו מאד בבשורת הצלתם, האש הגדולה היא, ובאנטעקו שב למקומו אל מכסה האניה (פארדעק) וישכחו יגונם ועמלם, ולא עברה חצי שעה, והנה רעש גדול בכל האניה קול רגשת האנשים, ויזעקו בקול מר, חמרמר, אש, אש, איש אל רעהו יתמהו ויאמרו מה זאת עשה אלקים לנו :

אמר המעתיק עתה נספר תוכן המעשה במליצת רב החובל באנטעקו כאשר ברתב הוא עצמו כבתבו ולשונו אות באות וזה פתשגן כתב באנטעקו :

דיא שריפֿה גליקליך געלאשן :

שוין האבין זיך דיא גירעטעטע (גרעטעטע) אונטר דעם אנדרן גליק
געווינשט (געווינטשט) שון איז אויך באנטעקו צוריק גגאנגן אויף
דעם פֿערדעק, אונ שון האט אנגיהויבן יעני דרשרעקניש פֿר געסין צו
ווערן : אבער אין דעם אידר בליק אונ אין האלבי שעה דר נאך, איז ווידר
איין געשריי גיווארן פֿייער, מיט איין גרויס לארם אונ דר
שרעקניש אין דר גאנצן שיף, אבר לאנג אלין איר ליבר באנטעקניש אייגנע
ווערטר אהער טרייבן, אונ איך זייען אייגין לשון דר ציילן·

איך: האב איך דר טראגן זאגט באנטעקו אונ זיינר רייזבעשרייבונג
אונ בין ארפ גילאפֿין : ווייל איך בין ארפ גיקומן האב איך דר
זעהן אז דר הויפֿין קולן אונ גאנצן איז שוין גאר אין העליט פֿייער געווארן :
אזו באלד האבין איר געגאסין אונ גיגאסין יאים אייט איט וואסר, אבר צום
אונגליק האט זיך ווידר איין נייא בעגעגניש גיטראפֿין, דאס זעהר פֿיל
וואסר וואס אן האט אויף דיא קולן געגאסין, האט געמאכט איין זעהר דיקין
שוועבליגן דאמפֿ (סאמנד אדר שטאר) וואס עס איז גאר ניט מעגליך געוועזן
אונ קעלר אוט צו האלטין : איך אבר בין דאך אייגלייך אזו לאנג געבליבן, אזו לאנג ווי
איך האב נאך געקענט, אונ האב געלאזט דיא לייט אייכם נאך דעם אנדרן אפֿילו זיי זיין
(אבלעזין) כדי זיא זאלן זיך אמל פֿרישע לופֿט שעפין : אמייל פֿון זייא
זענין שיער דר שטוקט געווארן, אונ הובין קוים געקענט צו דר טרעפ צו ריק
כרעפֿין· איר אלין איז אזו איבל געווארן, אז איך האב שון גאר ניט געוויסט

אניה סוערה

פחד פחדתי אמר באנטעקו בספרו קורות נסיעותו ופיד ירדתי והנה כל התל של גחלים הובער, והאש הומה וסוער עד מאד ואנחנו אזרנו כגבורים חלצינו, ויצקנו מים עד כי חדל לספור כי אין מספר, מרעה אל רעה יצאנו הוה על הוה שבר על שבר כי מרוב מים אשר יצקנו על הגחלים והאש נולד ריח גפרית (סמאנד או טשאד) עד האנשים לא יכלו לשאת ראשם מפני הריח, ואני התחזקתי על עמדי בכל עוז אחור לא נסיגותי ואצוה את האנשים לאמר כה תעשון אחי, הייעפים והמוכים מן הריח ילכו אל האויר לשאוף רוח חדש ולהחליף כח ואחר ישובו לעבודתם למען יכבה האש, כה יעשו להחליף משמרתם עד יוושעו מקצתם נתעלפו מרוב הריח עד כי לא יכלו לשוב ויאלו למצוא הפתח של המדריגות (טרעפף) גם אני לא נשאר בי כח והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כח ראשי נמלא כאב לא ידעתי אנה פני מועדות, ראשי ופני אל תוך חורי החכיורת הטיתי למען לשאוף אויר חדש לחדש כחי:

אחר כל זאת בראותי כי לא אוכל עוד לסבול הריח אז אמרתי אל הסופרקראגע (ראלין) כך היה שמו אמרתי אליו, הנה כה עצרתי נשליכה

ווא איך בין אונ דר וועלט : אונ האב אלי אלז דעם קאפ אויף איין פאס אנגילעהנט, אונ דאס פנים צו דיא לעכיר גיקערט כדי איך זאל קענן עפנ (עטוואס) פרישן אטהים שעפין ·

וויא איך האב עס שון דר נאך לענגיר ניכט גיקענט אויס האלטין או האב איך גיזאגט צו ראלין (דעם סופערקרגא) לאזין איר דעם פילוויר אונ ים אריין ווארפין : אבר ער האט ניכט גיוואלט אסכים זיין צו דעם ווען איר וועלט דעם פילאר אונ ים אריין ווארפין זאגט ער, צו יאס איר וועלט שון זיכר זיין דורך דעם אז איר וועלט ניכט אונ פייאר אומקומען, אבר ווע גזונים וועלן איבר אונז פאלין אוס וואס וועלין איר קענין זיך צו וועהרין :

דיא קולין האבין דר וויל ווייטר גיברענט אונ דר דאמפף פין זיא איז אניא דיקער אונ שטוקנדגר גיווארין, אלז איט אנדר אונ איך אויך העטע איר גיזוכט אונ קעליר אומקומין, איבר דעם האבן איר גזוכט דעם ברענדיגן קעליר פר לאזין, אונ אויין ווידר אויף דר פרייאן לופט ארויס גיין : דאך האבן איר זיך אלז נאך מיט אייאס גוועזן איר האבן אן גהובין צו האקין איס איין גרושר האק לעכיר הונטין אונ הונטר שטן פערדעק צו אמכן, אונ האבין איין גמכלין אביל אוס אמטיר אריין גלאזט דארטן ארואר · אונ דורך די לופט לעכיר · אונזר גרושה שאלופע איז שון זונט דרויאו אמכין אונ ים ארוס גישוויאן, צו גבינדן צום הינטר טייל פון דר שוף : דאס באאט (איין קלעניר שיפכן

אניה סוערה

נשליכה את חעפר שריפה פילוויר אל תוך הים פן נבא ח"ו לידי סכנה, ולא אבא ראלין לשמוע לעצתי, כי אמר אם ככה נעשה, אם ננצל ממדורת, אש איכה נעשה אם שודדי הים יבאו עלינו. במה ננצל מידם: הגחלים התעברו עד כה ועד כה, והריח הרע ההוא הולך וחזק מאד, כמר נפש הוברחנו לעזוב חמרתף, בתבערת מוקדו ולצארת החוצה למלט נפשותינו מפני הריח ההיא'

בכל זאת לא אמרנו נואש, ולקחנו את הקרדומות בידינו, ועשינו חור במכסה התחתון של האניה, ושפכנו מים עד בלי די, גם ע"י חורי האויר (לופטלעכיר) עד כי גאו המים מי שחו, השאלופע שלנו, לא היתה בעת על מכסה האניה כי כמו שלשה שבועות היתה קשורה אחורי האניה אך הבאאט (אניה קטנה מאד) הוא היתה בעת הזאת על מכסה האניה וע"כ הוברחנו, להורידה משם, למען יהיה רחברת ידים על מכסה האניה להריק מים כי היתה, למכשול לב בין משאבים:

בכל רגע רבתה תאניה ואניה נפל עליהם אימתה ופחד עד כי נמסך בם רוח עועים, לא הופנו איש אל אחיו מרפיון ידים לא ידעו אנה ילכו ואנה מזה יברחו, אם ימלטו באניה הנה האש ואם יחבאו בקרקע הים

שיפכן) דאס איז נאך אונ שוף ניגלעגין אויף דעם פערדעק, האט אן צונד אויך ארום גלאזין וויל עס האט גיהונדערט (אנכר גוועזין) דיא דאזיגי וואס האבן ברארפט וואסר צו שעפין :

דיא אנקשין אונ די גרושה פאר טיאלניש איז דר וויל אלי אויגן בליק גרעטר גווארן; אן האט ניכט אער אלט פייאר אונ וואסר פר זיך גזעהן, אונ גאר קיין שום האפנונג ניכט גיהאט וויא צו קענין אהין קומין, דיא שיפס לייט האבן זיך אן גהובין אייכליג וויט אוועק צו אמכין, האבין זיך ארום גלאזט פון דעם שוף אונ זענין גשוואומן אונ דר שאלופע אודר אונ באאט אריין : וויא ראלין האט דאס דאזיגי דר זעהין, אונ האט זיך דאריבר אתאיה גוועזין, האבין זיא זיך אן גרופין, אז ער וויל זאל ער אויך צו זיא אריין שטייגין, ווארין זיא וויל פון דער שוף אנטלויפין, וויא ער איז צו זיא ארוס גקומין, זאגט ער ליבה קינדר איר אוזט דאך אויף דעם קאפיטאן ווארטין אבר דא האט ניכט גהאלפין קיין בעטין אונ קיין בעפעהלין, אונ אזו באלד וויא ער איז נאר אונ דר שאלופע אריין גקומין, האבין זיא אב גיהאקט דעם שטריק, אונ זענין אוועק :

אוף איין אלז וויא איך בין נאך אלין צוסק גוועזן לעטין, קואם אן צו איר צו לויפן אונ הייבט אן צו שרייאן, איך קאפיטאן וואס זאלן איר טון הייכט טאהן ? די שאלופע אונ דאס באאט זענין שון פון אונז אוועק · אונ האבן אונז אוועק גווארפן

הום יראו פן יכללו בעופרת, וימס לבבם רבים מהם נשמטו אחד אחד שטו העם באשר יפרש חשוחה לשחות אל השאלופע או אל הבאאט, כי ראו כי באש ה' נשפט עמם ויאמרו נברחה מן האש אל המים, אולי יחביאנו צל ידו כאשר יאמרו המושלים, אם ראית שונאך מתגרים איש ברעהו במלהמת מלא שחוק פיך כי אם יקום האחד למוליך להפילך, השני יהיה בעזריך, ראלין צעק אליהם מה אתם עושים, ויען העם אותו קשות ויאמרו אליו, אם יקרה נפשך בעיניך קום רד מהר ובא אצלינו, אל השאלופע או אל הבאאט, ונמלטה כי האניה תשרף, הטרם תדע כי אבדה האניה, וימהר וירד אליהם, ויאמר להם, אל נא אחי אל תרעו נא, אל תעזבו את אדוניכם הקאפיטאן, נעידה נא ונקרא אותו · כי הוא הלא שומר ראשינו ומחמד עינינו והיה לנו לעניים, ערפם הופנו משמוע דבריו :

ואזניהם הכבידו משמוע, והיה כי בא ראלין אל השאלופע וימהרו ויכרתו את החבל · ויסעו,

הן אני נשארתי לבדי, וידי לא כבדו ולא נלאתי להתאמץ לכבות התבערה ויבא הפליט ויאמר' אהה אדוני הקאפיטאן איכה נעשה · השאליפע והבאאט כבר נסעו מזה, וילכו באשר יתהלכו, קרב קיצנו כי בא קיצנו, אני עניתיו

געווארפן : האב איך זיא געענטפערט, האבן זיא אונז אנדרש פארן לאזין זאלין זיא ניט דר לעבין צו ריק צו קומן, אונ דעם בין איך זעלבסט ארויש געלאפין אויף דעם פערדעק, אונ האב געזעהן אז זיא רודרן פון אונז אוועק, אזו האב איך איין געטרייא געשאן אויף איינה זייט, ליהט אויף געשווינד דיא זעגיל (די פאמכטיס) איר אונז זיא דר יאגין : אונ ווען זיא אונז ניט וועלין צו נעמין אזו וועלין איר די בעסטיען איט מאין דר טרענקין, אונ זיא אבלערנין ווי ס רעכט איז :

אזו בהלד זענין דיא זעגיל אויף גבינדן אונ אויף געצוגן געווארין, אונ איר האבין זיא נאר נאך אזו ווי דר גרייאכט, זערך דרייא אמל אזו לאנג אים די טויף איז לאנג, אבר זיא איט זיוערה גרינגה טופליך, האבין זיך אין דרייא גישאן אונ זענין אנטלאפין געווארין, נא קיינר האב איך אין גרופין דעאמל, איר האבן אונז נאר אויף גמשט בארא הארליקייט צו פאר לאזין, אונ אוזין נאך אויטר ארביטן איז ווייט איר וועלין נאך קענין פיליכט וועלין איר בע"ה ניצל ווערין, לויפכם גישאינד אונ דר פילווער קראמיר ארוין, אונ ווארפט ארויש אלי פילוויר פעטיר, אוי דאס פייאר זעט נאך אהין קומין : אונ בתוך כך האב איך גמאכט די ליאר לויט איט איר, אונ האב זיא בעפולין זעליר אונ די שיפס ווענט אויס צו בוימרן, אנדר האלבין קלאפטר אמטר הויך אונ טויף ארויין צו לאזין, אובר צו אונזר אומגליק זענן געוועזין דיא ווענט איס אויזין בעשלאגין, אונ אזו האט אן איס

קיין

עניתיו אם הם עזבוני יעזבם ה', ואקום, וארוצה על המכסה, ואשא עיני ואראה בעיני כי עזבוני והמה מיהרו לנוס, ואצוה את עבדי המלחים · חזקו תורן פרשו נס, (פלאבטיש) וגרוצה עדיהם, אל תוך השאלופע, ואם מאנו לקחת אותנו, אז אשפוך עליהם זעמי, ואטביעם בים כמשפט לעבדים המתפרצים מפני אדוניהם :

התורן עמד על עמדו, גם פרשו נס, ונסע ונלך, ונשיגם, הם לא הרחיקו ממנו בי"א כערך שלשת אורכי האניה, אך המה בראותם אותנו רודפים בכל עוז, וימהרו גם המה וירוצו מפנינו כי בהשאלופע הקלה החישו בנער · נא בני אחי ורעי, אמרתי אל החובלים · אין לנו מנוס בלתי לה' לבדו · כי נעבור במו אש לא נכוה ולהבה לא תבער בנו, כי נעבור במים הוא אתנו ועתה בני רוצו נא אל החדר אשר שמה עפר השריפה (פילוויר) והשליכו אל תוך הים טרם תצא אש ומצאתם, ואקח את אנשי עמי ואצוה אותם לקדוח (אויש צו בוארין) חורים בדפני האניה ולהוריד המים מן הים אל האניה שיגבהו המים כערך אמה וחצי (קלאפטיר) מאמת הבנין מתחתית האניה, והאנשים ימהרו ויעשו כן' ויקחו המקדח הגדול (ענביר) ויקדחו, ו הופרה עצתינו, כי כותלי האניה היו מבורזלים בברזל ולא יכולו הועיל, ויצא לבם, בראותינו כי גם זה לא יצילנו, ותחבולה אחרת אין, ונתעלפנו ונפלנו על פנינו ארצה, ילאה כל לשון לספר, ועט לכתוב, אין שם כי אם בכי ואנקה מאין הפוגות, ובכל זאת לא רפו ידינו מליצוק מים רבים, והאש שקעה מעט, במעט רגע באה עת פקודתינו, כי השמן אשר במרתף האניה החל

קיין בעזערער ענביר ניט גיקענט דורך קומן :

וויא אן האט דר זעהן אז אויך די דאזיגי תחבולה איז ניט איגליך, אזו זענין אלי זעהיר זיער גשלאגין געווארין (אואהכונג) וואט עס איז גאר ניט צו בעשרייבין, אלי האבן גיוויינט אונ גקלאגט : דאך האט אין איאר, איט דעם שטארקין וואסער גיסין ניט אויף געהערט אונ, די גלוט פון דעם פייער הט אויך איין קלה ווייא נאך גילאזט, אובר פלוצים (פלוצליך) האט מן געהובן דר אייל וואט אין טויף איז געוועזין צו פלאמין, אונ איבר דעם האט אן זיך טון פון אלי הייזך אונ דר וועלט אייאט געוועזין, וואט אן האט אעהר וואסר גנאמין, איז אוך דר פלאם העפטיגר געווארין :

דאש ברענדיגי אייל איז ארוס געלאפין אונ אלי ווינקלין, אונ האט אנגעצונד איס זיך אן גלנדין, ביים דר דאזיגר סיבה איז דאס ווייכין אונ דש הייזין אונ טויף אזו גרוט געווארן, וואט דיא האר האבין זיך איר ריך דעם קאם אויף גישטעלט אונ זיין קאלטיר שווייס איז איר איבר דעם גאנצין לייב ארויס גיטרעטין :

זעבליג

החל להעלות תבערה · על זאת לא קוינו לישועה עוד כי מים לא יוכלו לכבות האש החוא, דמינו לכבות ואין, כל אשר נגברו המים על האש, כן ירבה וכן יפרוץ התבערה, השמן כתבערה רץ הנה והנה בזעף, בכל עבר ופנה ובכל אשר יגע כו השמן היה בוער באש, ותהלך אש ארצה, לקול בכייתם וזעקתם שערות ראשי סמרו, פחד קראני ורעדה, ורוח סועה על פני יחלוף, אחז בשרי פלצות,

ששים חצאי חבית עפר שרופה (פולויר) השלכנו אל תוך הים אמנם שלש מאות חבית עפר שריפה נשארו עדנה, וכמעט כתוך אבני אש התהלכנו, עתה הגיע קיצנו האחרון, אשר אין מנוס ממנו, האש ליהטה עד חדר העפר שריפה, האניה כולה עם כל אנשיה עם כל אשר בתוכה בקול רעם גדול התפוררה והתבקעה לרסיסים (שפענדליך) כקול מחי קבל (הארמאטי או קאנאן) אנשים וכלים וכל אשר בתוכה רחו באויר על פני רקיע השמים, מאה ותשעה עשר אנשים היו אשר הרעה הזאת הדביקתנו, ואני הייתי עומד אז על מכסה האניה, קרוב אל החבלים אשר לתורן, ושלשה וששים איש שואבי מים לכבות התבערה · ואני עיני על הם להרזם, כרגע נאבדו כלם ואביט ואין איש, לא ידעת אנה נשאתם הרעה, חלא זרה העם אשר לרגלי אני ווילהעלם איש בראנד באנטעקו עיני עללה לנפשי עיני לשמים נשאתי ולרדך חבירי עמיתי פני מוערות בחייהם ובמותם לא אפרד

זעבציג האלבי פֿעסליך פילווער האבן איר שון גיהאט אונ ים ארויין געווארפֿין אבער דרייא הונדרט זענן נאך דא געוועזין, לעגד אויז דר אפוכער אוגין בליק אן גוואן דאס פֿייער האט איך דורך גידרונגין, צו דר פילווער קאמיר אונ דאס גאנצי שיף איז דו אנגעשין, איז הולצין איז איין אלז איז איין טרעקלובין טרעזשאק (קנאל טרמסק) אונ דר וואסין אויפגעטריבין, נאך הונדרט אונ ניילעהן פֿערשון זענין דא גוועזן ווארט דאס אוואנגליק האט זייא גיטראפֿין איך זעלבסט בין גראד גיטשטאנין אויף דעם פֿערדעק ניט ווייט פֿון דעם טסדיק ווערק פֿון דעם גרויסין זעגיל אונ דרייא אונ זעכציג מאן, האבין וואסר גשעפט פֿאר איינה אוגין אונ מיין הויגן בליק זענן אלי פֿאר שטיינרן גווארן וואס מן האט גאר ניט געזעהן וואו הין, וואס איך ווילהעלם אוס בראנד באנטעקו, אנבעלאנגט, אזו האב איך אויף איר אקבל געווען אויך וואו אלי איינה חברים אום צו קומען, איך האב אוט גישטרעקט איינה הענט צום הימל, אונ האב גזאגט, אזה גאט, זייא איר גנעדיג אונ בארמהערציג איך האב וואול גפֿילט אז איך פֿאלע אוז דר לופֿט, אונ האב גמיינט עס איז שון אוס איר אויט, דאך בין איך נאך גאנץ בייא איין טייל געוועזן אונ האב איך נאך ניט גאנץ אוועק געוועזן, צום טייל בין איך הרם גפֿאלין פֿון דר לופֿט

אניה סוערה

אפרד מאתם, כפי פרושות השמים אומרה אהה ה' יגולו רחמיך וחסדיך עלי, ידעתי ה' כי ידך בכל משלה, בידיך, אם עת פקודת נפשי הגיע, אסוף נפשי אליך, בלהב האש, השמים אעלה, או אם במים אצלול, גם משם ידך תנחני אם למורת אם לחיים, הראיני ה' חסדיך וישעך תן לי, אם באתי באש ובמים, לרויה תוציאני. אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהללך. בנפשי דמיתי, כי פרחתי באויר כעוף השמים, שקדתי ואהיה כצפור בין הארץ ובין השמים, בכל זאת עמד טעמי בי, מחשבותי לא התבלבלו, אמיץ לבי כגבור, לא אמרתי נואש, הן אם יקטליני לו אייחל, מתוך האויר נפלתי. ובין תוך רסיסי האניה אל תוך הים נפלתי, באתי במעמקי מים, ושבלת שטפתני, לולי רחמיו יתברך:

כל שומעי דברי יפלאו, כי בבואי אל תוך הים, לוטשו רעיוני אף חכמתי עמדה לי, כאלו לא ראיתי עמל בעיני, ואביט הנה והנה, והנה התורן הגדול לצדי האחד, התורן הקטן לצד השני, ואתחזקה כיד ה' הטובה עלי, ואחבק את התורן הגדול אחזתיו ולא ארפנו, שוב בצפייתי צפיתי רבורא אנחותי אמרתי האניה ההוללה כסדום ועמורה באש שולחה:

עדנה לא ראיתי אדם לפני דמיתי כי כלה נחרצה על כל אנשי האניה לבדי נשארתי, כרגע ראיתי והנה איש אחד צף ע"פ המים, כמתאבק ומתחזק לעלות ממצולות ים, ואני הייתי מבין, והנה האיש מתדפק לגשת אל פלח עך

לופֿט, אונ אינטן צווישן די שפליטערין, פֿון דעם שיף אונ ים ארויין:

ווייא איך בין נאר ווידר ארויף גיקומען, אזו האב איך מיין אלי אוטה בייא קומין גלייך ווען איך העט גאר מיין אנדרי איינט גווארין, איך האב איך אום געזעהן, הוב איך דר זעהן דעם גרויסין אמסט בוים (זעגל בוים) נעבין איר אויף מיין זייט שטיאן אונ אויף דר אנדרר זייט דעם הונטרשטין אמסט נעבין איר ארום שווימן אזו האב איך איך ארויף גיכאפט אויף דעם גרויסין אמסט, אונ האב איך נאך מיין אלי ארום גזעהן, אונ האב גיוואלט אונ דוא ווערטר גיזאגט, אוי אזו איז דס שייגה שיף אזו ווא סדום אונ עמורה אונטר גגאנגין:

ביז אהער האב איך קיין שום אנדרן מענטשין חוץ איר נאך ניסט גיקאנט דר זעהן, אבער צו ד אונ דר רגע האב איך דר זעהן וואו נאך איינר הייבט זיך אן צו ראנגלין מיט דעם וואסר ארויס: ער האט גיקראגין איין שטיק פֿון דעם פֿעדרשטין קווער אמבט (אפרעלני אעגיל בוים) אונ דוא הענט ארויין, אונ האט זיך דרויף ארויף גאכלט אונ האט גיזאגט, ווען אזו בין איך דאך ווידר אויף דר וועלט, איך האב אים גהערט אזו ריידן, אונ האב איך אן גירופֿין, רבונו של עולם איז דאך נאך איין מענטש דא אויף לעבין גיבליבין: דר יונגר מענטש האט געהייסין

אניה סוערה

עץ התורן הרחבי (פאפרעצינזיגל) וישיגנו ויחבקנו בידיו החזיק בו ולא ירפהו, וישב עליו, אז אמר בקול שמחה, יש תקוה אם עדיין אני בעולם, אמרתי לא אראה אדם עוד עם יושבי חדל, כשמעי הדברים האלה שמח לבי ויגל כבודי, אז אמרתי אנא יוצר הכל, האם נשאר אדם עוד להיות לי לחברת האיש הזה שמו (הערמאן קנפשין) מתושבי צידר, ראיתי והנה תורן קטן שט בצדו, וביען כי התורן הגדול אשר אני יושב עליו הציקני אך עתה הלאני כי לעצם גדלו לא עצרתי כח להוליכו, אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ברצוני, עד כי הוכרחתי לבטל רצוני מפני רצונו, ויראתי פן ישביעני, כי היה מסבב סביב מסערת הים, במו פי קראתי, ואמרתי הערמאן, בחסדיך הגש נא אלי את המוט הזה (דראנג) ואשב עליו אולי אוכל לבא אליך ועדיך, מה טוב ומה נעים יהיה שבתנו יחדיו, ויעש כן, כי לא היה אפשר התחברותינו בלעדי תחבולה זאת, כי מגודל המצוקות אשר קראוני אשר הגבהתי לעוף ולפרוח כצפור באש העפר שריפה (פילוויר) ונוסף יגון על יגוני כי נפלתי מהרום ההוא אל העומק משמים ארץ המצוקות האלה הכוני פצעוני, עצמי (בצד אחורי) הוכו ונפצעו פצע וחבורה ומכה טריה ממש על קדקדי חמתי ירדה שני פצעים גדולים אך הוכתי כל חליתי הלמוני בל ידעתי עתה התעוררתי רחפו כל עצמו[תי] כי גדל הכאב מאד עד כי נעלפתי ואור עיני גם הם אין אתי ובעבור חושי בי לא הרגשתי :

גהייסן הערמאן קנפשין, איין גבירטיגר פון צידר, אונ דעם האב איך דער זעהן איין קליינס מאסט נעבן אים שווימן אונ וויל דר גרויסר מאסט וואס איך בין אויף אים געזעסן, האט מיר גרוסה מיהע געמאכט, איין האט זיך אזו רגע ארום אונ ארום געדרייעט אזו האב איך מיהם צו גירופן, הערמאן, שטויס מיר דיזה דאזיגי שטאנג (דראנג) צו, אזו וועל איך דרויף זעצין אונ צו דיר שווימן, כדי מיר זאלין קענין ביידע אנאנדר בלייבין, ער האט איך תיכף גיפאלגט: זונסט העט איך גאר ניט געקענט צו אים קומן, וויל דאס אויף פאלן אונ דר פאל האבן איך זייער שטארק צו שלאגן: איין רוקין איז גאר איין וונד געווען, אונ צווייא לעכיר האב איך איר געמאכט אויף איין קאפ: דאך האב איך ביז מהער נאך קיין ווייטאג ניט געפילט, ערשט צונד אבר האט איך דיא ווייטאג אזו אן באגריפן אז איך האב כמעט אלי חושים דניבר פר לארין :

מיר זענין שון צונד ביידע נאהינט געוועזין ביים אנאנדר, אונ איטליכר פון אונז האט גהאט איין שטיק פון דעם קאנער מאסט אונ די ארום, איר האבן אונז אלי אמל ארום אונ ארום אום גיזעהן, אוב איר וועלין נים די שאלופע אודר דאס באט קענין די זעהן, אזו לאנג ביז איר האבן זיא דר זעהן אבר וויס

פון

אניה סוערה

כל אחד מאתנו נתקרבנו זה אל זה, ואנו אוחזים בכל כחינו את המוט ההוא, פנינו לימין ולשמאל אולי נוכל להביט מרחוק את השאלופע או הבאאט, כלו עינינו מיחל, אחרי כן ראינו מרחוק את השאלופע והבאאט, השמש פנה לערוב, זעקתי במר נפשי אמרתי אין עוד תקוה בה נוחיל עוד, נדמינו, נדמינו השמש באה כי הנה החושך יכסה ארץ, וישועה רחקה ממנו כי השאלופע הרחיקה נדוד, ואני אנה אני בא, כשל כח הסבל, אם כח, ללין פה הלילה לי ככב בראש הגל, ומתנו, הלא טוב לנו, כי נשמע לקול אבותינו הקדמונים, דבר יצא מפיהם כל אשר יקרא בשם חי ימלט, עינינו למרום נשאנו, עינינו ואמרנו אנא ה' הצל לקוחים למות, ועשה עמנו ככל נפלאותיך, כל דבר ממך לא יבצר, אם אחרנו עד בה לשחר פניך, הלא ידעת כי בשר אנחנו, אתה הראנו חסדך, ונשירה ונזמרה גבורותיך, לקול בכייתינו ועתירתינו רוחמנו מאת יוצר הכל, טרם כלינו להתחנן, והנה השאלופע והבאאט באו עדינו, בקול רם שוועתי, הושיעו, הושיעו, את הקאפיטאן, ויקרבו עד הרסיסים ובקיעים של האניה, אך לגשת אצלינו לא יכולו, כי יראו לנפשותם, פן המוט הגדול אשר אנו יושבים עליו ישבור את השאלופע בפגעו בו.

הערמאן

פון אונז, דיא זאן האט שון געוואלט אונטר גיין, ווייל איך האבי אזו גיזאגט צו איין טוטער גיאייסט חבר, דא איז עס שון גוויס גאר אויס איט אונז, עס ווערט נאכט דיא שאלופע אונ דאס באאט זענין ווייט פון אונז, אונ איר וועלין ניט קענין דיא נאכט אויס האלטין איר איזן גאט אנרופן אונ זיין אילן אויף אונז אקבל באהבה זיין, איר האבין אנגיהובין בעטין צו גאט אונ אונזר גבעט איז אויף דר הערט גיווארין אונ קוים הרבין איר דאס גיבעט אויס גילאזט, אזו זעהין שון דיא שאלופע אונ דאס באאט ביים אונז אנגיקומן, איך האב אן גיהובין צו רופן העלפט העלפט דעם אט טאן, אזו זענין זיא נעהנטר גקומן צו די שייטן שפליטערן, אבר צו איר האבין זיי ניט גיקענט צו טרעטין ווארום זיא האבין ארגע גיהאט די גרוסה שטיקה זאלין ניט זעטר אויף האשטוסין :

הערמאן האט זיין לאסט שפרונג ניט אזו פיל גישמריט, אונ ער איז גישווימן צו דר שאלופע אזו האט אן איהם ארויף גנומן, איך אבר האב איך אנגרופן, אבער איהר ווילט איך האבין אונט איהר קומן איך ניט אין ווארין איך ביקרא אויך אז איך קען ניט שווימן, אזו באלד איז דר טראמפעטער אונ אמטיר ארויף גישפרונגן איט דר בויא טייך וואס ער האט גרדה אן גיטראגין אונ דר שאלופע, אונ האט איר איין עק דר פון דר לינט אונ דיא

העגט

הערמאן להיותו כחיד כארזים, ולא הוכה כיום זעם, הוא פרש את ידיו, כאשר יפרש השוחה לשחות, וישט עד השאלופע, ויקחוהו וישיבוהו בתוכה, אני בעניי כמו פי אתחנן למו, אמרתי אם יש את נפשכם גשו נא אלי עם הש אלופע כי לא אוכל לשוט כי החליתי מאד מיד קפץ (טרומיטער) לרתוך הים וחבל המרה בידו (כלייא שניר) אשר לעת כזאת הגיעה לידו מן השאלופע, ויאמר לי אחוז בה והחזק כה אל תרפה, ואוחז כה, ואסובביה סביב כל גופי, והאנשים ימהרו וימשיכוני, ובשלום אל תוך השאלופע הביאוני, בבוא שמה ואכירה, והנה שמה ראלין, גם וויל העלם מגאלין, גם משנה שטייער מאן מיינדרעס קרין פון הארין, כולם נבהלו נחפזו עלי, ויתמהו האנשים איש אל רעהו:

בהשאלופע בניתי מקדם חדר קטן מאד, כי לא יכיל כי אם שני אנשים, לעת כזאת היתה לי למנוחה, וירדתי בו להניח את נפשי מעצבי ומרגזי, כי נהייתי ונחליתי כל צלעי הומו מכת מות, ראשי, ראשי נמלא חבורות אמרתי בא יומי ורופא אין, כי אם השופט באלבירר) אף גם זה רפואות עלה אין בידו, כי לא נשא בלתי אם גוויתו ולא יכול לרפאותי ממכאובי, בכל כחו בקש אולי יוכל הועיל, ויקח לחם נקודים (סוכאריש) וילעוס בשיניו וימרח על השחין ויחי

הענט אריין: איך האב איר דעם דאזיגן שטריק ארום דעם לייב געוויקלט אזו האט אן איך גליקליך צו דר שאלופע צו גילאנגן, דא האב איך די געה ראלין אונ וואהלעום פון גאלין אונ דעם אונטר שטייער: אמן איינדערס קרין פון הארין: אלי זענן נבהל ואשתואם גיווארין פר איר: אונ דר שאלופע היב איך לכתחילה גלאזט בוואן איין קליין קעמירכן וויא אויך צו זיים פארטון דארט אהין בין איך לוגר אריין איך אייגיווינג אויס צו רואן: ווארין איך בין טון האז טאך גיוועזן, וואס איך האב גיאייכט עס וועט טון אבאלד איין סוף קואין, דר רוקין איז איר גאר צו טאגן גיוועזין אונ דיא לעבער אונ קאפ האבן אזו איט גיטאן וואס גאר אויסאינליך אויס צו האלטין, איר האבין יוא נאך לייטן אונ גיהאט איין טופס במובחר אבר קיין רפואות האבין איר ניט גיהאט, אללה הילף וואס דר באלבירר האט איר נאך גיקענט טוהן איז אעה ניטש נוויטצין נאר וואס ער האט גיקוימט טיפס לאיבאך (סוחיר) אונ האב עס איר צו דיא ווידן צו גילייגט: אבר דורך גאטס הילף האט איר דאס דאזיגי אזו פיעל גיווענן וויא איין הייל באלזאם, אונ איך בין דר פון אויס גיהאלט גיווארין: וויא איך האב איך אנדר גילייגט האב איך גיגרנט צו ראלין

איין

ויחי, לכו חזו מפעלות ה' הרופא מכל צרי גלעד, כשכבי אמרתי אל ראלין, ראלין עצרתי ונלין פה הלילה בין רסיסי ובקיעי האני', והיה בבוקר, מזרוח השמש נחפש אולי נוכל לידוג ולמצוא מכל מאכל אשר היה לנו לעת מצוא אולי יצליח אותנו ה' ונמצא גם שואבת (קאמפס) נוכל לחפש לחזור אל היבשה ולא נתעה מני דרך, ימאן, ולא אבה לשמוע, ויבז עצתי, נחפז ללכת בנפשו דמה כאלו ארץ נושבת לנגדו, והחובלים אצים, ויסיעו את השאלופע, השמש יצא על הארץ, והנה אנחנו נבוכים ארץ נושבת אין, מבין בקיעי האני' הנ"ל ברת התרחקנו: עד אשר בעינינו עוד לא ראינו,

עורה באו אלי האנשים לבקרני ולראות האם עודני בחיים חייתי, במר נפש אמרו לי, אנה נברח אנו מה נעשה, הלחם אזל מכלינו, ארץ נשבות אין, מפת הים (לאנד קארט) איננו, אבן שואבת אפס, מר לנו מר בני, אמרתי אליהם. לו שמעתי בקולי ביום אתמול, כאוהב נאמן יעצתי אתכם, לא נשאו מן בקיעי האני', הן בהיותי רוכב על המוט, עיני ראו והנה על פני המים בשר גבינה, ועוד מיני מאכל סביבי, לעת כזאת הלא חיינו שיכלו מן הים, ועתה מה אעשה לכם בני, צר לי מאד מכם, מתוך קירות לבי האהבה בוערת לנגדי ויענוני ארונינו הקאפטין

איין עצה איז אן איר זאלן אונז האבט דא בלייבן צווישן דיא שפליטרן פון דער שיף, אונ אמרגין ביים טאג ווילן איר קענן טאסטן שפייז אויס דעם וואסר ארויס דר ווישן אפשר ווערן איר אויך צווישן דיא ארום שווימענדן זאכן, אויך איין קאמפאס גטרעפן, אזו ווערן איר קענען מיט דעם קאמפאס זוכין דעם וועג צו דר יבשה: אבר ראלין האט פארטאנצט איין עצה אונ האט ווייטר דורך אנדר רודרין גזעגלט ווען ער האט גימיינט אז איר זעהן יוא וויט פון דר יבשה, וויא דיא זון איז אויף גגאנגן, האט אן גאר קיין לאנד נים גזעהן, אונ אויך דיא טיפס שפליטרן האט אן טון אויס דיא אוגן ארויס פארלארין: לאנד זעהן די לייט צו איר גקומן גאר ווערין: אוב איך לעב אדר בין איך טויט נוט' קאפיטאן, האבין זיא זיך צו איר אנגריפן, וואס זאלן איר הייגט אנהייבן: איר זעהן קיין יבשה, איר הובן ניט קיין ברוט, קיין זעע לאנד קארט אין קיין קאמפאס: קינדר הב איך איך צו זייא אנגרופן, איר העט איך נעכטין גזאלט פאלגין איך האב איך זאל איין גיטריי עצה געגעבן, בייא דיא טיפס טריאטרין צו בלייבן. איך דר אהן איך נאך וויא איך בין אויף דעם מאסט געזעסן, היבן גיזעהן פלייש אונ קעז אך אנדרי שפייז, ארום איר אריס שוויאמן, אזו העטן איר צו דר פון געקענט

עסטאמן

הקאפיטאן האהוב, ילך נא אדונינו לפניו ויורינו הדרך, והי' לנו לעינים, ואתחנן במו פי לאמר, הן אני עתה מוכה אלקים ומעונה, ממקומי לא אמוש, האנשים לקחוני, וישאוני אל מכסה השאלופע (פערדעק) ראיתי והנה החובלים יסיעו השא ופעם כמה אתכם מן הלחם שאלתי אותם, ויראוני כשבעה או שמנה ליטראות לחם נקודים (סוכאריש) חדלו לכם להסיע השאלופע לריק יגיעכם אמרתי להם, גם לחם אין להחליף כח, אבל אדונינו איכה נעשה הבה נא עצה אמרו לי, כה יעצתי, הפשיטו מעליכם כותנותיכם (העמדר) ועשו מהם (ושימו אותם על נסיכם (פלאכטישו) אך לא נמצא בידם חוטים לתפרם, ואצוום ליקח את החבל אשר בהשאלופע, אשר הקרה ה' לפנינו · ויחלקוהו לחוטים היושבים על הבאאט, מהרו ועשו כמוהם, הכותנות חברו אחת אל אחרת ויחיטו אותם מעשה יחי או מן, ויעשו תורן קטן ופרשו נס ויסעו ,

אחרי הדברים האלה נשאם את ראש אנשי אניותינו, ויהיו פקודיהם ששה וארבעים, אנשי הבאאט ששה ועשרים (ס"ה ע"ב) גם אני פשטתי את כותנתי להיות עמם כצרה, להומלם על עיפותי ראבו קחת, וימצא בהאשלופע כסת (קישין) ומאטראזן קיטל ויתנום לי עינם שמו עלי לטובה כי בשלומי להם שלום ·

היום

שטראַט אויף טיש, האבין ווען איר גענשפערט איט גרויש ליבליכקייט, איבר קאפיטאן קואט קאך גרויס אונ פיהרט אונז, איך קען ניט האבין איך ווירג אנגרופן, ווארין איך בין אגו קרוס אין נוס וואס איך קען איך פון דעם ארט ניט ריהרין, אגו האבין זיי איך גנומן אונ האבין איך גיזעצט אויף דעם פערדעק, דא האביך ערשט דר זעהן וויא דיא ליוט רודרן נאך אין מוטהערין ווייטר, איך פיל העט מיר נאך שפייז האביך זיי גיפרעגט, האבין זיא איר גוויזן זיבן חיר אכט פונט לוויא באק (טוחיר): הערטס אויך לו רודרן זאג אוך לו זייא ווירר, מייער טירחא איז גאר בחנם, אונ דר לו האט איר אוך נישט קיין שפייז, איר זאלט אייך קענין ווירר נייעם כח זאלין: אבר וואס דען זאלין איר טוהן האבין זייא זיך אנגרופין לו איר, האביך גיהייסין זייא זאלין זיך אוט שון דיא העמדר, אונ זאלן דר פון זעגיל טוכר אמכין (פלאכטיש) אבר עס האט ווירר פאדום גיפעהלט, אזו האביך זייא גיהייסין איין שטריק וואס איר האבין ברחד גיהאט אונ דר שאלופע אויף דרייען, אונ פאדום דרויס לו אמכין, דיא וואס זעגין אונ באאט גיזעשין האב אויך דאס דאזיגי נאך גיטאן אזו האט אן דיא העמדר לו זאמין גיפליקט (גישטיקוויש) אונ קליינע זעגיל

דראוס

היום הראשון כלינו בעשיית התורן והנס, והשאלופע אל אשר יוליכוה גלי הים (אינדן או חוואליש) הלכה לעתותי ערב נעשה כן תרנם ופרשו נס, והלכנו דרך אני בלב ים, עינינו נשאנו למרום למען הכוכבים ממסלותם יורינו, והלכנו הלוך וקרוב אל גבול היבשה, ותך השמש על ראש האנשים כחום היום עד אין כח לסבול, שמה גברו מצוקותיהם היו לחורב ביום וקרח בלילה ,

ביום השני ואנחנו כמתעתעים בלב הים הנורא ההוא, ונשות עצות בנפשינו לעשות כלי גולה, הראוים להיורת בים מן הבא בידינו במסת ידינו ולמען לא נתעה מני דרך, אולי נופל להכחין אנה פנינו מועדות, אני חקקתי על קרקע השאלופע דמות מפת ים (לאנד קארט) ורשמתי עליהם דמות שני האיים (יא ווא וסאמטרא) והיו עיני ולבי שם כל היום, חכמתי עמדה לי, ושערתי כפי התבוננתי אשר מן שמים הורונו, כי קרובה ישועתינו לבא, בינינו ובין היבשה כעשרים פרסה, אמנה מי מאמין אז מי ישום מבטחו ישען על חכמת אנוש, לבלי הוסיף או לגרוע, באפס כלי מחזה ומפה :

מן הלחם אשר אתנו נתננו לאיש ואיש במספר במשקל, כ"א הגיעו כעובי אצבע

דייטש גימאכט :

דער גנץ טאג האבין מיר איבר גילעבט אונזרי אנגסטען, זעקס אונ פערציג פערזאהן האבין זיך גיפונן ביים אונז, אונ זעקס אונ צוואנציג אויף דעם באאט, ס ה ע"ב: איך הב גיוואלט אויך העמד אויף דר טהיין געבין, אבר אן האט הם גיהאט אוף איין טאמטהייא, אונ האט עס נישט גיוואלט אננעהמן, אן האט איר נאך הפילו לו געבין מיין אמטראזין קיטל, אונ מיין קיסן וואס האט זיך גיפונן אויף דר שאלופע אוך חוץ לזה האט אן איס מוזעם פר איין גיזונד גיזארגט :

דעם ערשטן טאג האבין איר איט דעם זעגיל אמכין לו גיברחכט, אונ האבין אנדר שאלופע גלאזט אויין שוויאן נאך דיא אנדן (וועלין, חוואליש): געגין קעגין נאכט זענין דיא זעגיל פארטיג גיווארין · אונ איר האבין תיכף אנגיהאבין איט זעגיל לו שיפין : אונזר אהוך האבין איר גיטרובין נאך דיא שטערין, אונ איר זענין שון גיקומען נאהענט לום איטלשטריך פון דר ערד, אונ איינל דיא זון איז אונז דארט נאעט איבר דעם קאפף גישטאנין איט אישטגס לויט, אזו האבין איר דורט פיל יסורים גיהאט · פר היץ אונ ביים נאכט פר קעלט :

דעם אנדרין טאג איט איר האבין אזו מין ווידין ארוס גיבלאזיט · אויף דעם

צבע ליום ישמח במתת גורלו, אף כי לא ימצא להם, ומים אין לשתות
ויצמא שם העם מאד, ריחם ה' עלינו ויתן מטר ע"פ הים, וגשם
שוטף, ואצוה אותם ויקחו את הנסים (פלאבטיש ויפרשו על פי המכסה,
ואחר כן סוחטים אל שני חביות הנמצאים אתנו, למען היות לעתות
בצרה אשר לא יהי' גשם וכלי לשתות ממנו לא היה לנו ואחתוך
פי המנעל (שפיץ פון שוך) ואעש ממנו גביע, לחומלה עלי גם למען
כבדני, הרשוני לשתות ככל אות נפשי, לא אביתי להיות במאנה ביום רעת
אוהבי ורעי, עמם אנכי בצרה כמוני כמוחם, הבאאט תתאמץ בכל עוז לבוא
גם הוא אחרינו, אך לאשר אנו הולכים לדרך אני' בלב ים, ושם אין איש
יודע להשיט כמונו, ע"כ בכל עת אשר קרבו אלינו, נפלה תחנתם
לפנינו

דעם אונגיהייארין גרויסין ים, האבין איר זיך אנגיהויבן צו אפין
אן טייל אינגדר יאמערין, נאך איינר פר אנדערט נאך: כדי איר זאלין זיך
קענין וכל הפחות אטעם זיין ווי איר זעהין אז דר וועלט, איך האב אוך קויס
גישניצט אויף דעם גרונד פון דעם שיף מיין צוועלף קרט, אונ האב ארויף
דיא לוחות אינגזן אם אין סטאטרא פערלויבינגט, דר נאך האב איך אוך דרויף
השגחה גיהאט, אז האב איך אטער גיווען אז איר זענין וערך צו פאלין
אווי נאך פון לאנד יבשה: אבר ווער האט איך גיקענט אבשיח זיין אז איין
השגחות זענין אקארמאט גיווען, ווייל איך היב דאך גאר קיין טוט רעבט שטיק
געליינג דר צו ניט מיט איר גיהאט:

פון דיא עטליכה פינט לעבאק האביך גילאזט אויס טיילן איטליכן אן, סאג זיין פארציאן, איין פארציאן איז וערך גאר איין שטיקל ווי איין
פינגר דיק גיווען, אונ איט דעם האט איטליכר גיוויזט פר ליב אנגינומין: צו
טרונקין האבין איר ניט גיהאט לבתחלה, דר נאך אבר האט עס אנגיהויבן
צו רעגנין, אז האב איך דאס זעגיל טיך גילאזט ארויס ליהן אונ אויף דר שטאנגי
אויס שפרייטין. דר נאך האבין איר דאס וואסר דר פון אויס גידריקט אונ צוויי
קליינע פעסליך ארויין, וואס איר האבין דא גרעד מיט גיהאט, אונ האבין
אונז דמריק דאס וואסר בעוואריגט פר אונזרי לייטין וואס האט ניט גידרונקין פר
איין כלי מיט עסוואס וואסר צו שעפין, האב איך דעם שפיץ פון מיין שוך אב
גישניטין, איר זאלין צו ליב האט אין אתיר גיווען פון דעם איינציגן וואסער אזו
פיל צו טרונקין ווי פיל איך וועל וועלין, אבר איך האב ניט גיוואלט נהנה
זיין פון דער דאזיגי התרה, אונ איט אזו פיל ווי איטליכי אנדרר האט בקומן
וואסר אויף זיין חלק, איט אזו פיל האב איך אויך בעקומן גלאזט:

לפנינו, לא נתפרד מהם כי יראו לנפשותם פן רוח סערה יסיעם הרחק מאתנו
ולא ידעו מה לעשות, אך אנשינו אמרו פן ע"כ גם אתם גם אנחנו
נספה.

בימים אחדים השיגונו ומצאנו רעת רבות וצרות, הלחם אזל מכלינו,
אין עוד, בעינינו לא ראינו בלתי השמים ממעל והים מתחת,
נהפכו כל פנים לירקון, ויתנו את קולם בבכי, נחמתים ושמחתים מיגונם,
אמרתי להם, אל תיראו, חכו לתשועת ה' קרובים אנו מאוד אל היבשה,
ינעתי בקראי נחר גרוני ולא יאמינו אמרו אכזה עצה ממך נסרחה חכמתך,
והן אתה עתה כגבור שאין בידו כלי זיינו, תחת אשר דמית לחזור אל
היבשה, הנה בלב ים שם ירך תנחנו, ואנו אנה נבא ואנה פנינו מוערות
לעת

דאס באוט האט זיך אתמאל גיווען, אזא איגליך אין אונז נאך צו
גיין, אבר ווייל איר האבין בעטור גיזעגילט, אונ ביים ווינד האט
זיך קיינר ניט פר שטאנן אויף דר שיפס אומכה, אז האבין אינז גיבעטן אזוי
אכן ווען ווינד זענין נאהענט צו אונז גיקומין; אז איר זאלין זיא ארין נעאין,
ווארין זיא האבין איבר גיטראכט, עס זאל זיך ניט טרעפין איין שטורם ווינט
וועלין זיא פון אונז אוועק פר טראגן ווערין, אבר אונזרי לייט האבין דר פון
ניט גיוואלט הערין אונ גידענקין: אונ האבין גיזאגט איר האבין ווער אוך אורם
אז איר זאלין ניט דורך זייך גאר אלי איט אנדר אוועקוומין:

שון תיכף אונ עטליכה טאג ארום האבין איר גרוסה לייד דר לעבט, דעם
לעבאק האבין איר שון גיהאט גאר פארצעהרט אונ דאך האבין
איר נאך אין ניט אער הלם היאו אונ ווסר פאר זיך גיזעהן, איך האב
גיווכט בכל כחי דיא מאנגידורינגה ווייט צו פארטשטעהן צו געבין, אז איר
זענין שון ניט ווייט פון לאנד, אבר איינה רייד זענין גאר אויזגישט גיוועזין
זיא האבין נאך אנגיהויבן איבר איר פערדריסליך צו ווערין, אונ האבין גזאגט
איך בין איך טועה אין חשבון אונ אכשטאט לום לאנד צו שטייערן וועל איך זיא
נאך אטהר אונ דעם אוקינוס פארפיהרן: אזו איז עס דעאמאל איט אונז
גישטאנען אז השי"ת האט איט אונז דר ווייל אזו איין נס גיטאן, וואס עס איז
וכל הפחות גאנג גוט זיין איר זאלין זיך ניט גאר אויפט זיין:

איין וואסר פעגיל וואס הייסין אטאחן וואס זענין אסתאאן זעהר איד
גיוועזן פון פויהן אויף דעם אוקינוס יס זענין גיקומין צו פלאטרין
איבר אונזר קאף, גלייך ווען זיא העטין זיך אוין צו אונז אנזר געבין, זיא
זענין אזו נידריג איבר אונז ארום גיקומין וואס אב האט זיא גיקענט איט דר

לעת הזאת אם לא נושענו, יד ה' נטוי' עלינו להיות לנו למסעד לתת לנו
מחי' במעט לבלי נאמר נואש ׃

והנה סיעת צפרים עפור. שמם (מעווען) וכנפיהם פרושות נוכח
השאלופע, כי היו, עייפים לרוב הדרך מקצה גבול הים ויחנו
סביבנו כאשר יפול הטל, ויקחו האנשים כל אשר מצאה ידם, כאסף בצים
עזובות, וימרטו נוצותיהם ויאכלום חיים, גם אני כמוהם עשיתי, מיום
היותי לא ערבו לי צוף דבש כצפרים מעון חיים

לא ארך העת והרעבון שב אלינו כבתחילה ולא אכלנו כל היום לחם,
ואין מקוה, ורחוקים אנחנו מן היבשה, האנשים אמרו תוחלתם
נכזבה והנה הבאאט קרב אלינו, ויתחננו עוד אלינו להביאם אל תוך
השאלופע

האט דר זעגין איטליכר פֿין אונז האט זיך עטוואס פֿין זיא גיפֿאנגין, האט
זיא אב גיפֿליקט אונ האט זיא אזו רויער הייט אויפֿגיגעסין, איך קען דאס
אבר באמת אבפֿיה זיין, אז זינט איין לעבין איז איר נאך קיין האניג קיינמאל
ניט אזו זיס גיוועזין, ווי דעמאל דיא רויא עופֿות :

אבר איך ווייס באלד איז ניט דר הינגר אונ דיא פֿערשמאכטיש, ווידר
איבר אונז צו ריק גיקומין, ווייל איר האבין ווידר מאהל איין גאנצין
טאג קיין עסין אונ טרינקין צו גיברויכט, אונ האבין דאך קיין לאנד ניט
גיזעהן, אזו האבין אונזרי לייט אלי גאר צו האלטין דעם לעבן אויך פערלארין:
דעמאל האט באמת ווידר מאהל דר יאמר, אונ דיא לייט האט דריין
זענין גיוועזין אונ ווידר אנגיהויבין זייער צו בעטין, איר זאלין זיא צו אונז
אריין נעמין, איר האבין לאנד טון אלי אמכים גיוועזין אן זאל: זיא מרין כעאין,
ווייל איר האבין דאך בלום טונכיט מעהר אז דעמאלט דעס טוט פרואונז גיזעהן,
אזו האבין איר טון גיזאלט איבר אלי אונ אייכם הואקואין, איר האבין
זיא צו גימאכט אונ זיא האבין זייערה זעגיל אונ זייערה רודר צו אונז איט
גיברעכט: אזו האבין איר טון ויהאט דריי טיג רודירש אונ דר שאלופע, אונ איר
האבין זיא אוט גלייגט איבר דיא בענק, וואס עס איז דראויט אזו ווייט
אין פערדעק גיוואָרין, איך האב דאס פֿאלק אונ לוויא טייל אבגיטיילט,
איין טייל האבין גיארבייט אונ דיא אנדרי זענין דר ווייל אינטער דעם דאזיגן
פערדעק גיקראכין זיך אפ צו רוהען, דר טוט איז שון אויך אלי גיבעטר גיגאנגין :

אבר נייך איז עס ה"ש י"ת גיפֿעלין אונז אונ דעם דאזיגן בעטריבטן
צו שטאנד נאך איין מאל צו דר הילפֿין אונ דר צו נאך איט אזו
אמאנדר, גלייך ווי ווען ער האט גיוואלט אויס פֿייט אונז איבר אונזר חיסור
מאונה

השאלופע, אז נתנו מקום לזעקתם, כי אמרו הלא המותה נגד עינינו טוב
שגם במותינו לא נפרד, וירדו מאניותם והבאאט ויבאו יחדיו אל השאלופע,
ויקחו גם כלי המלחים (רודרש) ותורנם אל תוך השאלופע, אז היה
לנו שלשים חובלים (רודרש) ונקחם ונציע אותם על הספסלים ויהי לנו
למכסה (פרדעק) ולמחסה מהורב ומזרם, ואצוה אותם ואחלקם לשני
מחנות, חצים יעמדו על מלאכתם והחצי ינוחו תחת הפארדעק וינפשו,
והי' כאשר ייעפו העובדים ויחליפו משמרתם, אך מגודל המצוקה נבחר
לנו מורת מחיים '

ממכון שבתו ית' השגיח עלינו, להראותינו כי ידו לא קצרה מהושיע
וכי עיניו על דרכי ב"א. לא כגמולינו אשר דמינו עזב ה' את
הארץ אבדה האמונה ונכרתה מפינו, ולא זכרנו חסדיו המרובים, והנה
חגים, הפורחים אשר בים הנקראים (פליהענדיגי פיש) כי כנפיהם
גדולים

מאונה אן זיין מאכט, אין אונ זיין חסד בעטעאין, איין אין פיט אונ ים וואס
הייסין פֿליהענדיגי פיש (ווייל זיא שפרינגן אויז דעם וואסר הרויס אויף איין
שטיק וועג אונ דר ליפטין, אונ פֿלאטן ערשט דר נאך גאנץ ווייט ווידר אין ים
אריין :) וואס זענין אזו גרויס גיוועזין אז דיא שטאק פיט, האבן אזוי פיט
זענין אויס דעם וואסיר הרויס גישפרונגין אונ איין טייל פֿין זיא זענין אונ
אונזרה שאלופה אריין גיפֿאלין, אזו זענין אונזרה לייט צו זיא גיפֿאלין, אונ
איטליכר האט זיין חלק רוארהייט איין גישלונגין אבר אלונר האט אונז ווידר דר
דערשט אנגיהויבן נאך אער צו פלאגין אז דר הינגר, איין טייל האבין שון
גיוואלט דאס גזאלציגי אונ ביטריס וואסר טרינקין, אבר איך האב צו זיא
גזאגט, קינדר טוט דאס דאזיגי ניטש, עס וועט אייך דעם דורשט ניטש
לעשין, אבר עס וועט אייך איין הוילי מעיים אמאכין אונ וועט אייך אויך זיין, :
איין טייל האבין גינומט בלייאמנה קולין, (זיגעלן) פֿון זייערה ביקסין, אונ
אנדרי האבין גיטרונקין זייער השתנה, איך איך האב איינה גיטרונקין,
אבר דאס דאזיגי איסומה אונ אנונה גיטרונק, האט מיר גאר ווייניג
גיהאלפֿין :

און דעם ווייא אונזר צרה איז אלי טעה גרעסיר גיווארין, אזו איז אונזר
נאך שון ביז צום הטכסטין גראד גיקומין : אונזר האט דעם
אנדרן איט איין שטרפֿיר ראייה, אונ איט פֿר וויל דערטי אונגין אפגיזעהן,
גלייך ווען ער העט אהם גיוואלט צו רייסין אונ אויך עסין : אונ איין טייל
האבין עס בפֿירוש הרויס גיזאגט, עס איז פֿר אונז שון אער ניטש אז נאר דיא

ה

דאזיגי

אניה סוערה

גדולים ורחבים מאד והיה כאשר ילחמו הדגים האלה במינם ושלא במינם הפריחו באויר הרחק ממקום עמידת מלחמתם ויעופו באויר ע"פ רקיע השמים כצפרים עד יבושת המים שעל הסנפירים אז יפלו אל תוך הים, וימן ה' הדגים האלה פורחים נוכח השאליפע, ומקצתם נפלו אל תוכה, גדלם בגודל הדגים הנקראים (שטאקפיש) וימהרו האנשים ויתפשום בעודם בכפנו יבלעום,

ויצמא שם העם למים, וירב הצמא לחיות לנו למפח נפש מן הרעב, מקצתם רצו לשתות מי הים המלוחים והעכורים אמרתי עליהם, בני אל תעשו כן, צמאיכם לא ישקיטו מי הים, אך יאספו לדאבה אתכם ונפלתם בחולי מעיים ה"ו כאין תקוה, מקצתם אל פיהם שמו כדורי עופרת (קאלין) של קני השריפה (ביקסין) למען תשקע אש הצמא, מקצתם שתו מי רגליהם, גם אני כמוהם עשיתי

דאזיגי אויזלענגי שרעקליכה עלה פר האנדין, אונ האבין יוואלט אוס דעם טיפֿם יונג דעם אנהייב אפֿין, אזו בין איך איבר דאז רייד זעהר נבהל ואשתואם גיוואָרין; אז איך האב גמר' איין כח אין קראפֿט פֿר לארין: איך האב גאט גיבעטין אז ער זאל אונז דאך פֿון איין זעלכיר אשונה אכזריות בהיטן, אונ זאל ניט לאזין אונזר כוט ווייטר גובר זיין, אין ער ווייסט אז איר קענין שון ניט אויס האלטין: אונ באותה רגע האב איך דאז לייד דר לעבט דאס מטייל אמטראזן האבין זיך שון גוואן צו דעם יונג, דאז דאזיגי אעשה אכזריות אים צו טוהן אזו האב איך אנגיהובין צו טרייאן, קינדר וואס טוט איר', זייט איך נאר איושב וואס פֿר איין רשעות אונ וואס פֿר איין אכזריות האט איר דא ברועה, ירופֿט דעם אנעפֿטיגין גאט אן ווערט ער זיך איבר אייך דר בארמן, אונ ווערט אייך העלפֿין, אונ אין דעם האביך זיא גיואזן אויף איין אומגיטלעלטין זאנדקארט דעם וועג וויא פֿיל איר גיוואן מיין אין מיין טאג אין דעם הרט וואוהין איר קענין הייטיגן טאג אנקומין נאך איין חשבון נאך:

אזו האבין זיא איר גיענטפֿרט, עס איז בוודאי וודאות דאס ענטפֿר איך בין איך אזוין טועה, אדר איך בין זיא נאר אטעה, דאך אבר זיין זיא איר נאך דרוואם טאג נאך לייט זעבין, אונ ווען אן ואגט דר נאך קיין זאכר ניט אנטרעפֿין, אזו קען עס שון בלי ספק הווה מאינה אנדרשט ניט זיין, אז זיא אוזין דאז אעשה טוהן, וואס זיא האבין דא זוגר אנגיהובין, אויף. אזו איין הצלין קאנטראקט האב איך גיואגט צו שטיין, אונ עס האט איך איין גרויז אנגיזאן, באום האֶרצן אונ ביזא אזי איינה גזירה, האב איך גאט

אניה סוערה

עשיתי, וואמרו מות, מות,

בעת ההיא אשר בכל עת, צרותינו הולכים הליך וגדול, ויביטו העם איש אל רעהו בעין רעה לבלעו ולאכלו חיים, כי מזג הגם רוח עועים, ויתאבזרו איש אל רעהו למהר לבולעו ולאכלו חיים, כלבבם דמו כן עד אשר גם בפימו מלאו, ויאמרו אין עצה ואין תבונה להשאר כחיים כ"א נקומה איש אל רעהו, ומי אשר תעלה ידו על יד רעהו ישבעהו כשבע הגדי ויאכלנו. גם הנער המשרת ימו להחיל, שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו, אני עמדתי מרעיד משתומם על הדבר כמעט נפשי יצאה בדברם, אל ה' בצרתי לי קראתי יצילנו מן הדבר הרע המר, והנמהר הרז אל יעשום, עלינו תלאה אשר נלאה הכיל, כרגע ראיתי אשר לא ראיתי מעודי, והנה המאטראזין נפלו על הנער להשחיתו למען אכול בשרו, הרימותי קולי ואקרא, בני אל תעשו הדבר הנבלה הזאת, ערבו נא ברעתיכם

גאט אנגיהובין צו בעטין איס אין צו ברעכין הארץ, ער זאל אונז דאך בהיטן איר זאלין ניט ח"ו אונזרי הענט איט אזו אויגר אעשה טאר ניט בעפֿלעקין:

ברוך כך אוז דאז לייט אויכליג ווייט אוועק גיגאנגין, אונ דאז אט איז אזו גרוס גיוואָרין, אז עס איז איר זעלבסט שון ווייטר אוועק אן גיקואין, פֿון השי"ת הילף ניט איינאָש צו זיין: אטייל האבין גזאגט הנואי העטין איר נאר גיקואין צו דר יבשה אזו העטין איר זכו הפחות גיקענט גראז עסין וויא אין בהאה, איך האב זייא נאך אול אוסר גזאגט, אבר דעם אנדרין טאג דר נאך זענין אונז שון גאר דאז כוחות אונ דר איט ענטגאנגין גיוואָרין: דאס רוב פֿון אונז האבין שון גאר קיין כח ניט גיהאט אויף צו שטיין, אודר אויך דאז פֿיס שטיין צו בלייבין רואין איז אזו שוואך גיוואָרין אז ער האט שון אויס קיין שום אבר ניט גקענט ריהרן: איך בין נאך אונר פֿון דאז שטארקסטי גיוועזין, אוב גלייך איינה וואנדן העטין איך גגאנט צו אייסטין שוועכין, אונ איך האב נאך אוו פֿיל כח גיהאט, אז איך האב גיקענט אויף איינה פֿיס גיין פֿין איין עק שאוופע ביז צו דעם אנדרן עק:

היינט אז שון דר דריי צענטר טאג גיוואָרין פֿין אונזר אויבה אויף דר שוף, אונ דעם האט זיך דר הימל בעדעקט איט וואלקין אונ עס האט אנגיהובין צו רעגנין, אזו האבין איר זיך דר קוויקט, אין וויל דעאאן איז גרוד איין ווינט שטילע גיוואָרין, אזו האבין איר גקענט אראב גטאין דאז זעגיל, אונ איבר דר שאופע אויס שפריטין, אונ דאס רעגין וואסיר אויש רינאין, איך בין דעאאן גיטאן כיוס דעם שטייער, אונ האב איך אטער

בדעתיכם הלא אדם אתם לא חייתו יער, מה זאת עשיתם הלא אל אחד בראנו, קראו אליו בכל לבבכם אולי יתעוררו רחמיו עלינו ואשסעם בדברים ולא נרתתים להרע, ולמען חזק את לבם ואראם את מחוגת הלאנד קארט, כי על פי מהירות דרכנו בכל יום הנה נא קרובים אל היבשה, בי בן ידעתי עפ חשבוני, האמינו לי והצליחו,

ויענוני קשות, ויאמרו, או תועה אני מני דרך או מתעה, ובכל זאת הבטיחוני להוחיל עוד שלשת ימים, והיה ביום הג' אם לא יהיה כדבריי, כי אז יחרצו ויגמרו מעשיהם, ואני בעיני כפי הודיתי לדבריהם הרעים האלה ועיני נוטפות דמעי לבי כחרחר, ויצירו בצל כולם בלב נשבר ונדכה קראתי אל ה' מן המצר, ישמור אותנו מבוא בדמים אשר כל שומע תצילנה שתי אזניו ·

הזמן הקצר הלז כמעט חלף הלך לו, וצרותינו גדלה עד מאד עד

אשטער געוועזן נאך איין חשבון נאך, אז איר אונז פֿון ניט וויט פֿון לאנד זיין, אזו האב איך געאנטווארט דר היאן, זאל זיך אויש ווייטרן נאך מיר איך וואל פֿון דעם שטייער אוועק גיין, אונ האב איבר דעם ניט געוואלט אוועק גיין די פֿין, צום שוף אבר דאס געביל אונ דז לאנגיר רעגין האבין איך אזו פֿר שפערה געאכט, וואס איך האב עט לענגיר ניקט געקענט אויס האלטין, אונ האב געזעצט דעם קאמפיר אויגנבליק אויף איין ארט שיקן, ווא ער איז גקוואן, אזו בין איך גקראכין צו דיס היבריגה כדי איך זאל איך אביסל דר ווארמין :

צוגד זעכין פון דיא דרייא טאג פֿון יענעם קאנטראקט, פֿון טער אויש גיגאנגין, אונ דיא וואונטשליבה אעטה רציחה העט פון באלד גיאלט אנהייבין, אבר גידאנקט אונ גילובט זאל זיין דיא גיטיקייט פֿון אונזר גאט, וואט ער האט אונז פֿר אזעלכר שרעקליכר אעטה פטע בהיט אונ באוואהרינט : דען קאם ווא דר קאמפיר אויגנשיר היז ערשט איין טעה גישטאנין, אזו האט זיך דר געפיל אויט געזייטרט אונ אין האט דר זעהין לאנד, אזו האט ער אנגיהאבין צו שרייען לאנד לאנד · אין איין פרייליכר שטימע איז אונז דורך גזאנגין דורך אונזרי גלידר, דיא דאזיגי שאחה איז אזו גרוס געוועזין, וואס זיא האט אפילו דעם קראנקסטין כח גגעבין אויף צו שטיין, אונ דיא ווארהייט פֿון דר בשורה איט זיינע אייגנע אויגין צו זעהין : דר אנגאהנטייר אנבליק פֿון לאנד, האט אונז תיכף אלי זארגין אונ איבר טרעפֿניטין בניאן אין אלי אונזרי הערצר זעגין, צו טאנצין געוואורין פֿר נהאה אין פֿר שאחה אבר איין

עד אשר כמעט שעברתי והרחקתי לבי מיחל לה' ויש אשר אמרו מי יתננו לבו אל האדמה הברוכה, עשב השדה כבהמה נאכל, ואני התחזקתי ואדבר על לבם כל היום, ויהי ביום השני והרעה נוספת, יש מהם לא עצרו כח לקום ממשכבם, יש אשר נפלו מלא קומתם בלא יוכל עמוד על רגליהם ראלין נתעלף ויסר כחו מעליו ואני הייתי בין כולם כארז בין החוח בחסדי ה' אף כי ערני פצעי לא זורו ולא חובשו, התהלכתי מקצה השאלופע ועד קצה נתאמצתי ללכת,

הג'ע יום השלושה עשר לנפילת האניה ולמהפכתה, השמים התקדרו עבים, הגשם החל לירד, ויהי כמשיב נפשינו, ואף גם זאת נחו הסערות והי' השקט ושלוה, וירוצו העבדים ויקחו הווילין ויפרשוהו על המכסה למען ירטבו ממי הגשם ואחר, נסחטם לנו המים, ואני עמדתי על השטייער, ואני הייתי מבין והנה ע"פ חכמתי אשר הורנו אגו

ווייל איר זעגין כעהיכטר גקוואין, האבין איר געזעהין אז דיא ברואנדונג איז דארפן אזו שטארק, אז איר האבין, אונ, ניט געקענט אייגנטשטין אהין צו צו צושטייערן : דאך ווען איר זעגין אביסל ווייטר גיפֿארין, אזו האבין איר דאס גליק גיהאט איין קליינו בוכט אנצוטרעפֿין, אין עט איז אונז גרייטין אהין ארייז צו פֿארין, איר האבין איין קלייני אנקיר אונ באראטין ארויין גישלאגין, אין מיטלוכר האט זיך ווייטר גימעלט בהוד אונ גישווינדר פֿון אויף דעם בארסין ארוש צו שפרונגין (אזו ווייט באנטעקום אויגנע רייד)

דריטעש קאפיט'

דאש לאנד וואש איר האבין זוכר גזוקויך דר גרויבט, איז גיהייסן איין וואבוואונטי קליינע אינזל, כאהינס פֿון דר בקאנטר אינזל טואמטרא : דאס אויש גיהינגרטי שיפֿס לייט האבין זיך צו שפרייט, אונ זעגין ארום גלאפֿין אום זיך עפיס איין עסין ווארג אויש צו זוכין : איך אבר (זאגט דר גוטר אונ פֿרואר באנטעקו) בין ביים דעם ערשטין טרעט וואס איך האב געטאן אויט דר שוף, תיכף גיפֿאלין אויף איין פנים, האב געקישט דיא ערד פֿר שאחה, אונ האב גידאנקט דעם אייבערשטין פֿר שאחה : אונזר דר לייזונג :

מן האט אויף דר דאזיגר אינזל טנגיטראפֿין קאקיטנים. (איין אין פרי ען איט איין שמאל אזו ווים איין קעטס הנקרא עראון, אבר קיין טרונק

אניה סוערה

אנו קרובים אל היבשה , ואתאפק לעמוד על עמדי אשר הגשם יחל יחילדלו ואראה אור בהיר בשחקים , אבל הגשם טוריד והולך וגדל עד כי לא יכולתי עמוד מן הקרח והקור , קראתי אל הקוואטיר מייסטר יעמוד במקומי , כבואי ירדתי על ידי ועל רגלי אל אנשי להשיב בת לאיברי ליחמנה ,

כבעת עברו השלשת ימים אשר הבטחתי למו , והגיעו ימים אשר אין לי חפץ בהם באו ימי הפקודה , לולי חסדיו ית' , בהגיע הקאוואטיר מייסטר על מקומו אשר הפקדתיו , ויתפזרו העבים , השמש זרחה ועינינו נשאנו והנה אנחנו קרובים ליבשה , כמים קרים על נפש עייפה כן רוח שמחה עבר על גוויתינו , מגודל השמחה החולים קמו הנרפים התאמצו החלש יאמר גבור אני , עפו בגשר להשביע עיניהם ראות היבשה , ששון ושמחה ישיגנו עד אשר נסו יגון ואנחה מן כל אשר עבר על נפשינו , כי נשכחו הצרות הראשונות מלבנו נמס מגודל השמחה , אך כאשר קרבנו אל

ברונק וואסיר האבין איר טעט געפונדן , דאך די זאכטע וואש אונ דיזן דאזיגי מט זיין , האט אונז דר קאיקס איז איין אשקה : אונ ווען עתה האט שון ווען מן איס אנדרר שון גאר גוט גיוועזן : ווען דאס דאזיגי אום גהיקרשי וויט העטין זיך נאר גיקענט איין האלטין , נימ איש' מאהן צו פיל צו עסין , אבר וויל זיא זעהן פולים צו שטארק צו גפאלין זום עסין , אזו האבין זיא אלי איין העפטיגן קוויק (חיים אוצר) דר פון גקרוגן , אונ האבין זיך דר צו קיין אנדרי עלה ניטש גיקענט געבין , נאר אונ דעם הייסין זאנד אויף דר ערד זיך אנגידר גלייגט אונ צו גדעקט מיט זאנד ,

דאך דעם אנדרן טאג זענין זיא ווידר גנעזין געווארן , וויא זיא האבין גאר שטארקי אויש געריכט (דהיינו יציאה מן הקמה וכיוצא) גיקריגן :

מן איז באלד דיא גאנצי אינזל אום גלאפין , אונ האט דאך אבר ניטש אז נאר צעבינש פון איינעם גפיך , אבר קיין שום טיאן פון איין אינגשליבר דורה , דאך ניטש אנגטרופין : אבר דעם איז בווא אונז דיא דיעה גיפאלין אז איר זאלין צו , דר אינזל פאוסרא זענגין כדי איר זאלין קענין ווידר צו אשן אייגטין מרין קואן , אונ דיא דאזיגי אינזל איז נאר פונפצעהין איין וויט גיועזן פון דאנין : אזו האבין איר זיך אנגיזאדין מיין פולי שמאלפע אים קאקום נים אונ זענין קענין נאכט אב גיזעגילט , היכוף אבערגין פריה האט אן שון דיא קיסטע פון פאסרא דר זעהין , אבר וויא איר זענין נאהינט דר צו גקואן האבין איר גאוש מיין זאגי לאט זכין אונ האבין ניטש גיקענט גפין קיין ארט , וויא אן זאל קענין אנקערין : לום אויף זענין איר גיקואן אויף איין ארט וואו איין פלוס

גרוסיר

אניה סוערה

אל החוף ההוא , ונראה אין שם מקום להתור אל היבשה מגודל הבראנדונג

(חוואליס) פן רוח סערות טביעו השאלופע ונסעה ונלכדה מעט דהלאהרה , וה' הצליחנו כי מצאנו מקום לתקוע יתד קטן (אנקר) בחוף ההוא ונרוצה חיש מהר , וירדו מאניותיהם כל תופש משוט , ע"ב דברי הבאנמעקי מתכו ולשונו ממש ,

סימן ג ,

האי חתיא היה בלתי מיושב בעת ההיא קרובה לאי אשר מגמת פנינו

(גרוסיר טייך) פאלט דארטין אונ ים ארײן , אין דא האט עש זיך גיראכט אז עש וועש דא יוא שון גוט זיין צו לאנדין : ווא איר זענין אבר נעהינטר גיקואין , אזו האבין איר דר זעהין פר דר אונדונג (דורט וואו דר טייך פאלט שון ארײן) איין זאר באנק , וואט דיא וועלין האבין זיך דר פון אזו שטארק גבראכין , אז באטטעקו האט זיך ניט גוואגט דר וועגין דורך צו שטייערן ביז עש וועלין נים אלי איט אנדרר אסכים זיין אז אן אוז דוקא דורך , ער האט זיא גלאגט שטעלין אלי כשורה אין אנטלויבין זיין דיעה זאגין , אבר אלי האבין אסכים גיוועזן אן אוז דורך : אונ אזו האט אן זיך דר צו גלאן אויף גאטט בערמט גלייך צו צו שטייערן :

אבר קאם איז דאש שיף גאר ארײן גקואין אונ דר ברנאדונג ארײן אזו איז עש תיכוף פון דר ערשטר אינדר ביז אן דר העלפט איט וואסיר אנגפילט געווארן : אשן האט גישעפט איט דר גרעסטר געשווינדקייט איט דיא העגט איט דוא שון איט דיא היטון ארוש , אבר דר וויל איז אנגקואין קיין אנדרי נאך אגרעשרה אינר עש האט דוא שמאלפע כאטט גאר אונטר דעם וואסיר פארטרעקט : קינדר , האט באטטעקו איין גישריאה גטאן , האלטט דאש שיף אונ גלייב גיוויכט , אונ שטעפט וואן השפ גיטווינד , זונסט זענין איר פר ביוא , אזו האט אן גשעפט איט געשווינדקייט , אונ דעם איז איין הגיסה אינר אנגקואין , אב לום אליך איז דיא דאזיגי אזו קליין גוועזן וואש זיא האט גאר וויניג וואסיר אנגינאמין , זונסט ווערן זיא אונ דר טאוט פר לוירן אונ אזו זענין זיא גקואן גליקליך לום לאנד , אונ דר לואכך האבין זיא

[illegible]

פנינו אליה (סומאטרא) מזי רעב ולחומי רשף כמוהם , דלגו
כאיל לבקש להשביע נפשם השוקקה אני אני אמר האיש המעולה הישר
באנטעקו , נפלתי מלא קומתי ארצה , עפרה חוננתי , תהלה ועוז נתתי ,
לאשר הארץ על ימים יסדה על הגאולה ועל התמורה מחושך לאור ,
על האי בזה לא מצאנו כ"א אגוזי (קאקים מין פרי שקליפתו קשה ומראה
במראה ערמון (קעסטין) ומים אין לשתות , אבל רטיבת האגוזים ההם
השביע נפש שוקקה , ותבוא כמים בקרבם ובשמן בעצמותם , שטו העם
די קטו די מחסורם אין שטן ואין פגע רע . אלו שמו לדעת לשמור לנפשותם
אך הרעבון לרעבונם הגדול בעוד האגוזים בכפם ויבלעום , וימלאו כרסם ,
ויהי להם לזרע כי נפלו בחולי קוליק (הזמין מוטר ויהי חוליים חזק מאוד ,
אין תרופה מוצאת כ"א אשר חבקו החול ההם מהאי ההיא , ויכסו כל גופם
וחם להם ונרפאו , ובכל זה ביום המחרת יצא מחוריהם כאשר הריקו
מותריהם .

העם שטו ויפוצו בכל האי והארץ רחבת ידים לפניהם , ואדם אין
בכל האי אך עקבותיהם נודעו , אין שם לא אהל ולא בית , ע"כ
התייעצנו

גוט טרונק וואסר אנגיטראפֿין , דעם אוז אונגין דארשט צו דר לעשין , אוז זעגין
זיא ווירר מאכן צו גפֿאלין דר צו פֿוגוס , אונ האבין גאר פֿר געסין אן יענר
סכנה אלט אין אויך זיא פֿריר גיקואין דורך די
פֿואאטסיגקייט :

צווישן אוי דיא קרייטיר אונ פֿלאנצין , וואס דיא ערד איז דארט
בעוואקסין גיוועזן דר איט , האט אן אויך אנגטרופֿין (צו גרוסר
טאחה פֿון אוי דיא דאזגי אוט גהיגרטי אשפחה ,) איין אין קטנית אזו
אין גם שונג וויא דיא האלענדישי : אן איז צו זייא צו גפֿאלין אויך איט גרוסר
תאוועטיגקייט , אונ איז סוף אזו גישטראפֿט גיווארין איט קרענק אונ איט
ווייטאג , עטליכה זעגין גנאנגין צו איין ערד שפין צו , (דאט הייסט דורש
אוי דיא יבשה גייט וויא איין שפין אונ ים אריין ,) אונ האבין דורטין גפֿינ
איין גרויסן פֿינגר , אונ דערנעבין איין היפש טייל טאבאק (טוטין) דיא
דאזיגה כטרה אליסא (איז גאך אער דאט איין סיאן בטוח אז אן איין
ההיום פֿין אענשין) האט זיא איין גרויסה פֿרייד גאאכט : אוז האט אן אב
גיהאט עטליכה בייאיר , אז האט אגוט פֿייאר אנגיזייגט , אונ דיא חבריתה
האבין זיך ארוס גיזעלט אונ האבין גירויכערט פֿון דעם גיפֿונינים טוטין :

התיעצנו לנסוע להאי סומאטרא כי שם נגיל בחברת אנשים , לא רחוקה היא
מאתנו כ"א חמשה עשר פרסה , ונקומה ונאסוף האגוזי קאקוס הרם די
והותיר ויצברו אותם חמרים חמרים , וימלאו את השאלופע , לעת ערב
החילונו לנסוע ובבוקר , נשאנו עינינו והנה אנחנו בקצה גבולה , אמנה
כאשר קרבנו שמה , חפשנו מקום לתקוע יתד האנקיר ואין , שם יעבנו
ונשורה עצות בנפשינו מה נעשה , ונסע ונבא אל מקום אשר נחל גדול
אל תוך הים (פלוס) בנפשינו דמינו פה יושר לתקוע יתד האנקר , ונקרבה
אל האשד והנה שמה חול שפת הים , אשר גלי הים הומים שמה כי
גאו המים , באנטעקו ירא לנפשו להבקיע אל המקום ההיא פן משברי
הים ישטפו את השאלופע שטוף ואבד , אך מנוס אבד מנהם לעשות דרך
אחר כי איננו , ויועץ באנטעקו ויצו להעמיד את כל העם כבני מרון , וישאל
את פיהם , שפה אחת ודברים אחדים היו להם ויאמרו כולם ויהי מה
נרוצה דרך האשד ההוא וה' הטוב בעיניו יעשה ויעשו כן על ה' ישענו ,
ויסעו ,

כמעט רגע השאליפע אל הבראנדינג (אונדין) נקרבה , הגל הראשון מילא
השאלופע , עד חצי מים , וימהרו העם וישאבו בכל כחם ,
בידיהם בכופעם ובמנעליהם , טרם ישאבו מי הגל הראשון , והנה הגל
השני גדול יתר מאד מן הראשון , כמעט נהפכה השאלופע ונטבעה ,
בני , זעק באנטעקו החזיקו השאלופע במשקל השוה , ושאבו בכל כחכם
אל תרפו , ויהי ה' עמכם , ואם אין הן גוועני אבדנו , כולנו אבדנו , ויעשו
כן , והנה הגל השלישי הולך וקרב אך קטון היה והביא לנו מים מכים ,
לולי זאת ספו תמו כולם , בשלום וכמישור באו אל היבשה , ואף גם בבואם
אל תוך האשד , לצמאם שתו די והותר שכחו מה עשו להם אבירתם
המותרי , .

כבואם

ווייא עס האט אנגיהובין נאכט צו ווערין , אזו האט באנטעקו שולר וואכין
אויך עטליכה זייטן אויש גישטעלט : די לבנה איז דעאלז גיוועזן אין האלב
חודש תחלת הלוה איז גאנץ שטיל גיוועזן , נור וואס דאס רוב האבין זיך גיקלאגט
איבר בויך גריאיט , וואס זייא האבין זיך גיאאכט איט זייער תאוועטיגקייט
פֿון באהנין (אין קטנית הנקרא פֿאסאלויט) עסין : אבר גראד וויא דיא וויאאג
איז לום גרעסטין גווארין , האט אייגר פֿון דר שולר וואך איין גישריי גיטאן אז
עס קואין איין סך פֿון דיא אייגבוהרני אויף זייא אן : איין אוגין בליק זענין אלי
אויף גישפרונגין , וואֿרין פֿון אזו איין איאגרעכטין ברוך הפח , האט אן אויך ניש
גוואוסט איבר טראכטין אז זייא קואן אויף אוהאה , איבר לום אינגליק דאס אן
גאר קיין שום אגרב כלי זיין איט זיך ניטש גיהאט , נאר איין פֿרזאאירטין עגין

כבואם אל הארץ ראי והנה שמה מכל מאכל, אשר יערב אל חיך
האדם, האנשים הרעבים ההם הקרה ה' באי ההוא מין
זרע זרוע ד ומח לקמ ר, אשר בדראנד חמדינה, ויפלו בהם כאשר יפול
רטר, לא זהו מתאוותם, ויאכל ימלא בטנם עד כי נחלי חולי, ויש אשר
הלכו אל שפת הים, מקום אשר לעון היבשה, נכנס אל תוך הים, מדורת
אש קטנה היתה שמה ועלים הנקראים טוטין שמה מצאו, ששו ושמחו
כמוצאים שלל רב; עוד שאה הגדירה השמחה; כראהב בי ה' הורו יכב נדרך
ישרה ללכת אל עיר מושב ב"א ויקחו מן העצים אשר שמה, ויבעיר
מדורה גדולה מאד, ויקחו מן הטוטין וישאבו עשנם,

כאשר השמש באה, והחושך יכסה ארץ: ויצו באנטעקו להקים
שומרים סביב המחנה, הירח לא נראה כי היה הלוך וחסור
בסוף החודש, בתחלת הלילה שלום היה להם מסביב; ואחר כן החלו העם
לזעוק על חבליהם כי בטנם כאב להם מאד, אשר הסבו עליהם בידיהם
ע"י רעבונותם ובאכלם מן הזרועים בעוצם זעקתם מן החולי והנה רעש
מן השומרים אשר זעקו ואמרו, הנה חיל לרוב באים, והמה תושבי האי
הזה, כרגע נאספו; לקדם פנים במלחמה וחרב אין בכל המחנה אשר אתנו,
קנה השריפה (ביקסין אין) כ"א להט החרב אשר נחלויה (פאר זאווירט)
ושני קרדומים בכל זאת איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק קומו ונלחמה
על נפשותינו, החלש יאמר גבור אני, ולא נמותה כנבלים, והי הטוב
בעיניו יעשה ונחלצה חושם בלפידי אש (גלאווניש) מול שונאינו:

תבערת

און צווייא עקסטי (העק): מעטפ"כ האט אין זיך פאר גנואן זיך צו עהרין אז
ווייט אין ווען נאר קענין, אונ צום טוך זיין צעבין דוך אזו טווחר צו פארקופין
ווים טייער אין ווען נאר טענין: אין האט זיך גיוואפינט אים פיימר ברענדי
(גנואוניט) אונ אין אזו אזוש אחרטירט אים קהרזי (אוין הוב, קעגין דעם
שונה:

דיא פיימריגי ברענדיר אונ ארואפויהנריגה פינקין בייא נאכט, האבין
אונזר חיל איין פירכטערליכין אנבליק גמאכט: אונ וויל דיא טונאים
האבין ניט גיקערט זעהין וואש פר איין כלי זיין איר האבין: אזו האבין זייא
פר אונז אורח גדרונגן אונ זענין ענטלאפין גיוואהרין, אין די וועלדר אריין, זייא
אבר האבין זיך ווידר צו זייער פייער אוועקגיהערט, אונ האבין אין איין פחד
דיא גאנצי נאכט אים וואלד צו גבראכט: באנטעקו אונ ראלי הרבין דיא שאלופע
בעוואכט, כדי אין נאך ניכר זיין פר נוס צו האבין וואו היין צו ענטקומען:

צו אמרגינט פריה זענין גיקומען דרייא אונזוואנר, (דאש הייסט דיא
איינגיבורנה פוט דר דאזיגר מינזל) אונ זענין גגאנגין צום טטראנד

תבערת הלפידים, וכידורי אש היו מיראים ומבהילים את
שונאינו כל הלילה ההיא, כי לא ידעו מה הוא כי אמרו
פן יש אתנו כלי משחית, ויראו לנפשותם ויחבאו ביערים, וישיבו אויבינו
ויאספו שנית מול האש, אך יראו לגשת לחקרב למולינו, ויעמדו מנגד,
ויעמודו גם הם שומרים סביב מחניהם באנטעקו וראלין שמו עיניהם אל
השאלופע להכין אותה ולסעדה למען תהיה למעוז ביום צרה, להיות
להם למנוסה כי תקראנה מלחמה:

בבוקר בזרוח השמש, והנה שלשה אנשים מתושבי האי באו
ויקרבו אל חוף הים וילכו הלוך וקרוב אלינו: ויצו באנטעקו
שלשה אנשים מאתנו אשר ידעו לשונם כי בבתי היו באיים הסמוכים קדם
ע"כ ידעו לשונם ומנהגיהם, וישאלו התושבים ויאמר מי אתם, ומה
אתם עושים פה, ויענו האנשים אנחנו נמלטנו בחמלת ה' מן המגפה אשר
הפך ה' את האני אשר לנו, והיתה לשריפת מאורת אש, עתה חנונו
חנונו ומברח לנו אוכל להשיב נפשינו, כזה וכזה דברו והאנשים התושבים
היו הולכים הלוך וקרוב אל השאלופע, אך זה כ"א רוע לב לראות היש כלי
משחית בהשאלופע והאיש באנטעקו לו עצה ותוש, להבין כל דבר, ויצו
לכסות את השאלופע בבגדים (פלאטשיש) לבסות את עיניהם, בל יראו
מה

צו (דאש הייסט צום ברעטין פונים ים): באנטעקו האט זייא דרייא אמן
אקעגין געשיקט, הגעבי אענטין וואס זענין שין גיוועזין אם אוסטונדיען און
האבין פין דעם וסין אונ פין די נאטיגם פון דעם דאזגן לאנד אביסל פארשטאנין
אזו האבין דיא איינגיבורנה גיפרעגט ווער זייט איר, אונ זייא האבין גיענטפערט
איר זענין פר אאגוועקטי האנדלסלייט איה האבין אונזר שוך אונ פייער
פר לארין אונ איר ווילין בייא אייך לעבינס שפייז קויפין: אונ דעם ווייל זייא
האבין אים אניר אזו גירעט, האבין זיך דיא איינגיבוהרנה אלי אחל נעהענטר
צום שוף צו גירוקט: אספאחם פון דעם קעגין כדי זייא זאלין זעהין, אוב אין
האט קיין געוועהט כלי זיין, אבר באנטעקו האט דארוף שון גיטראכט, אונ
האט דיא שוף אים זעגלין בעדעקט, אז אין זאל ניט הענין זעהין וואש דרינין
איז, ווייל דיא איינגיבוהרנה האבין זיך שון גאר ניט גיקענט אויף די טוטין, אונ
האבין גיפרעגט אבער דם כלי זיין: האט אין זייא גיענטפערט איר האבין גאנג
פונטין (ביקסין) פילאר אונ בלייא בייא אונז, דר נאך האט אין פייא זייא
אבגיקויפט עטליכה גיקראכטי הינר אונ רייז וואש זייא האבין בייא זיך גיהאט,
אונ באנטעקו האט גיהייסין, אז אין זאל זיך אניר ווילין גלייך אז אין הענט נאר
קיין טוב אורח ניט גיהאט, אונ אזו האט אמן פר זאמרה אוגין דיא איינגיבורנה

אניה סוערה

פה, רוע לבבם הנז לא יכלו להתאפק, וישלו אותמה ש אהסבלי משחית ויענו
האנשים יש אתנו קנים (ביקסין) ועפר שריפה, וכדורי העפרת (קאלין)
ונקחה מאתם במחיר תרנגולות מבושלים, ואורז אשר הי׳ בידיהם, ויצו
באנטעקו ויאמר לאנשיו שבו איש תחתיו בפנים שוחקות למה תתראו
כמפחדים ויקומו עלינו ויכריתו את שמנו. ויעשו האנשים כן: וישבו
לאכול בשמחה וגיל והאנשים התושבים ההודיים הם עומדים מנגד,
ויתמהו האנשים איש אל רעהו עד כי היה להם לשלל את אשר לקחו מחיר
המאכלים אשר נתנו לנו, ויקומו וילכו לדרכם,

יען וביען כי שמו פניהם לאסוף צידה אל השאלופע ללכת אל באטאוויאה,
וישם באנטעקו נפשו בכפו ואנשים מעט עמו, ויקחו אני׳ קטנה
הודיית (אינדיאנישי) אשר עמדה שם בעת על החוף, וישם פניו לנסוע
אל כפר אחד אשר בעיניהם ראוה, כפיו דבר ובידיו מלא וימהר ויבא שמה
ויקח מאתם במחיר תרנגולת ואורז, וישלח אל החוף, והוא ואנשיו
ישבו ויאכלו וישתו שמה, יין אין שמה כ״א מאיזה פרי העץ אשר שם,
ההודיים עמדו נגדם בעת אכילתם, הביטו לראות כל אשר יעשו יוסיפו
לקבץ:

אחר
סעודה איז איין גרוסין המעניט גגעסין, וואס דיא אינדיאנר האבין זיך זייער
גוואנדרט: עס האט איין פנים גיהאט, אז זיא זעהען זייער וואו סבור וקיבל
גיגעסין אויף דעם גילאוטס וואס אן האט זיא גגעבין, אונ אזו זענין זיא טעליך
היים אוועק גגאנגין:

ווייל עס איז אבר ביא דיא טיפס ווס דר עיקר כוונה גיוועזין אן זאל
זיך היא איז טפיגו פר זארגין, אונ זאל אזו באלד וויא איגליך פון
היא קיין בהטווימה אב רייזין, אזו האט באנטעקו זיך איינגיטשטעלט איט
עטליכה פון זייבה ווס מין איין אינדיאנישין קאהן זיך ארוין לו זעלין (וואס איז
דא גרהד גלעגין ביא דעם בארטין פון דעם פלוס) אונ דראויף לו רודרין לו
איין אינדיאנישם דארף וואס אן האט פון וויט גיזעהין, דא האט אן גזאגט
אונ גטאן, אונ באנטעקו איז באלד אין דארף אריין גקואין, לומערטשן האט ער
ביא זיא גיקויפט הינר אונ רייז, אונ האט עס אין לאגיר אריין אב גישיקט
אונ דר נאך האט ער זיך זעלבשט איט זייבה ווס אנידר גיזעצט אונ האבין
זייער גישמאק געגעסין, לו טרונקין האט אן זיא איין-אין איין שפרקופס
וואס איז גימאכט גיוועזן פון דעם זאפט פון איינם פון דיא דערטיגי ביימר,
איין סך פון דיא איינגבארני זענין גישטאנין ארום זיא, אין האבין זייר באצט
ארויף גילייגט איטליכן ביסן וואס זיא האבין אין אויל אריין גילייגט:

באן: דעם ענין האט באנטעקו ביוא זייא איין פיפילאקט גיהאנדלט ער
איז

אניה סוערה

אחר האוכל, וילך באנטעקו לקנות מהם שור הבר (פופילאקס),
אך כי לא יכלו לאסרו מהר כי היה מנגח כל הקרוב אליו, ויניחוהו
השמש נטה לערוב ויאמר באנטעקו אל אנשיו למהר לשים לדרך פעמיהם
פן תדבקם הרעה מן האנשים ההמה, כי בני בליעל המה ע״כ נמהר אל
השאלופע, ויפנו עורף ולא אבו לשמוע לדבריו, ויאמרו לא כי פה נלין
ויפצרו בו גם הוא ללון שמה, ויהי כראותו קשי ערפם ויקם וילך אל האני׳
הקטנה ההודיית, ואין איש אתו:

ויהי כי באתי אל האני׳ ההודיית אמר באנטעקו, והנה שם להקת
אנשים הודיים, אם שפתם לא ידעתי, הכרת פניהם ענתה בם,
אשר הם מתווכחים זה מול זה, לבי אמר לי כי יש מהם אשר לקחת
נפשי זממו, ויש מהם דברו טוב עלי, שמתי פני כחלמיש והתחזקתי ויאמץ
לבי, ואקחה שנים מהם בין זרועותם הולכתם בחזקה אל תוך האני׳ באלו
עבדי הם, ואראה והנה פניהם זועפים, בכל זאת עשו רצוני, וישבו באני׳
האחר:

אזו אבר זייער אויך גיוועזין, אונ האט זיך ניט גילאזט אזו באלד
געאין, אונ דר וויל האט עס אנגיהויבין נאכט לו ווערין, באנטעקו האט
זייבה לייט לו פרשיין גגעבין, אז אן זאל
זיך ניט לו פיל אויפשטעלין אונ אן זאל זיך בעסיר היטין לו דר שאלופע לוזקעהרין,
אבר זיא האבין גאר ניט גיוואלט איבר טראכטין, אונ האבין איהם זייער
גיבעטין ער זאל זיא לאזין דא נעכטיגן, אזו לאנג ביז ער האט זיא גיזאגט
בעל כרחו נאך געבין, אונ האט זיך אליין לו דעם קאהן אוועק געקעהרט:

ווי״א איך בין אזו לו דעם אינדיאנישן קאהן, לו דעם בארטין לו ריק גיקואן
(זאגט באנטעקו) האב איך דורטין זייער פיל אינדיאנר אנגיטראפין,
וואס עס האט איין פנים גיהאט, אז זיא זענין זיך איבר עפיס זייער שטארק
אמפן, איר האט זיך גידאכט אז אטייל האבין גיוואלט האבין אז אן זאל איך
לו רוה לאזין אוועק פאהרין, אונ דיא אנדרי האבין גיוואלט אז אן זאל איך
געאין, אבר איך האב איר הארץ נאמנט, אונ האב לוויא פון זיי ביים
דיא ארום אנגנואן, אונ האב זיא גישטוסין לום קאהן גלייך ווען זיא העטין
דינר גיוועזין, הן אמת זיי האבין איין זויר פנים גימאכט דר לו, דאך אבר
האבין זיא איך גיפאלגט אונ האבין זיך גיזעצט דר אייגר פארין אונ דר אנדרר
פון היכטן אויף דר הורע באנק אונ איך האב איך גיטשטעלט אונ דר איטן אונ אזו
זענין איר אוועק גרודרט:

איטליכר פון דיא דאזיגי לוויא האט ביים זיך גיהאט איין זאק (איין
קורן אונ שפיליג אעסיר לום דר שטעכין) איך אבר בין
גאר

אניה סוערה

ראחד מלפני, והשני מאחורי על ספסל החובלים, ואני חייתי כתווך;
נבידיהם חניתות (שפיציגי מעסיר) ואני אין כיד שום כלי זיין בידיהם
נמכרתי, אם יחיוני אחי ואם ימותינו אמות,

כבוא.ו מרחוק מעט בתוך הים, והנה האיש אשר מאחורי נגש
אלי, קורץ בעיניו מורה באצבעותיו, כי לא יבין לדבר
בלשוני, אשר אתן לו כסף, ואקחה מטבע קטנה מכיסי ואתנה לו, ויבט
בה ויתן עיניו אליה כאיש אשר לא ידע מה זאת, ואחר זה לקחה ויבריחה
בבגד אשר מתחת לחגורתו אשר במתניו. וילך אל מקומו, ויקום האיש
השני אשר מלפני ויקרוץ בעיניו כמוהו ויעש כמשפט הראשון, ויבט גם
הוא עלי, אך זה האחרון הכביד להראות פני זעפו לקום עלי לשפוך דמי,
ואתבונן אליו כי כלתה הרעה מעמו, יראה ורעדה באו בי, בנפשי ידעתי כי
כפשע ביני ובין המות ותפעם רוחי ואתחלחל מאד:

לא עצרו לי לרכוב על האניה עד כה והאני' מיהרה ללכת כי היו המים
מוגרים כמורד בדרך אשר הלכנו, ואביטה והנה שני האנשים ההמה
ניצים ויריבום בחזק, ואבינה כי כל מחשבותם עלי, ויחלקו בגדי להם
ועל

גאר אום בוואפינט געוועזן, אאילה איז איין לעבן בייא זייא אונ דר האנס
געוועזן, ווייא איר זעהן טון, איין שטיק האלץ געפארן, אזו איז צו איר גקומן דר
האט פון הונטן איז געזעסן, איין אפהענט איך געלט אוף דעם ווינק (ווייל דר
האט ניט גיקענט פר שטיין אונזר לשון): אזו האב איך דרויז גנומן אויש אן
טאש איין קליינע אטבע, אונ האב איהם געגעבן: איין גאנצי ווייל לאנג האט
ער אן דיזה אטבע בקוקט, אזו ווייא איינר ווייסט ניט וואס צו טוהן, דאך דר
נאך האט ער איין גוויקלט דיזה אטבע אונ דעם טוך וואס איז ארום, גיהאנגן
אויף זיין הרט: לנגד איז ווידר אויף גישטאנן דר אנדרר אונ האט צו איר אויך
אזו געווינקן ווייא דר
ערשטר, האב איך איהם אויך אזא אינצע געגעבן ווייא דעם ערשטן אונ ער האט
עט אויך אזו אן גקוקט לאנג ווייא דר ערשטר, אבר ער האט איר איין פנים
געהאט פון נייך איבער אמאיק צו זיין, איז זיין דיעה וויא ער זאל טוהן, אוב ער
זאל זיך דיזה אטבע צו נעמן. אדר ער זאל זיך בעסיר צו איר גופי נעמן: איך
האב זייער אזו פר שטאנן אז איין לעבן האנגט דא אויף איין כחדרל שפיין,
אונ איין הארץ האט אין איר זייער גיהאלפרט:

וברוך: בך זעהין איר דאך צו גפארן איט גרויסר גשווינדיקייט, איט דעם
פלוס ושטיר ארהב, לערך איין האלבן וועג, האבין זיך אנגיהובין
איינה ביידה טכ ים צו ברוגזאיט אנגדר אונ אוט זייערי הויה האביך פארשטאנן
אז אכה איר איז דר פופו אוב זואם זאלין זיך צו איר נעמן אדר ניט, אזו האב
איך

אניה סוערה

ועל לבושי יפילו גורל, זה אומר ככה, וזה אומר ככה, ואירא הרבה
מאוד, רעדו כל עצמותי, אחזני השבץ, אל ה' בצרתה לי, קראתי ומעמקי
לב העתרתי, ואשיתה עצות בנפשי, אולי יעצנו רוח ממרום, אפתח פי בשיר,
ברמותי קולי ואקרא ואזמר, עצה טובה מזה לא ידעתי, קול היה הולך
וחזק עד משני עברי המים; קול לעמתי (ווידר קלאנג) פ[illegible] שחוק
ויפערו פיהם למרחוק, עד כי לחכם עיני שבעו, ואני הייתי מבין, שלא
הכירו כי שום פחד ורעדה, כי רבים מותי הפחד ממותי החרב, כי הנס מן
הפחד יפול בידו;

ואבי"ט והנה האני' ההודיית תרוץ כאשר ידאה הנשר, ועודני משורר
ויהי עד כה ועד כה ואראה והנה השאיפע אשר לי עומדת
ואקרוץ באצבעותי אל אנשי למהר לבוא לקראתי, עתה קראתי לשני
המלחים ההודיים ואראם לגשת אל היבשה, ויעשו כל אשר צויתם ויסר
פחדם מעלי, אשר לא הוכתי מן האיש האחרון כפרתע, ואבא בשלום
אל מקומי, ואשלח את מוליכי ההודיים לדרכם,

בלילה ההוא ישבנו בהשקט אין שטן, הבוקר אור, והאנשים אשר
הנחתי בכפר, נשארו שמה, ויאמרו העם איש אל רעהו, מה
זה

איך איך זייער דר שראקין, אז איינע גווידר האבין אנגיהובין צו שטרין, אונ
דר דאזיגר ניט האביך אופגיהובין איינה אויגין צום הימל, אונ האב דעם
אויבערשטין אנגרופין מיין איינר נוס, עס איז איר גראד דעמאלט אזו איין זין
אריין גקומין, אונ עס האט זיך אזו גירעכט גלייך ווייא איינר האט איר איינטר
גיזאגט, אז איך זאל אנהייבן צו זינגן וואס פר איין וואנדרליכה תחבולה איז
דאס, איט זינגן זיך דעם פחד צו פר טרייבן, אונ דאך האב איך קיין בעסירה
ניט גהאט, אזו האביך אנגיהובין איט דעם גאנצין כח צו זינגן, אז עס האט
פון ביידע זייטין פון דעם פלוס, אויז דעם ווידר צוריק גהילכט, זיין גזאנג איז
דיזה אינדיאנר פיל אעהר לעכירליך (צום לאכין) פאר גקומן, אורט איר האב
גיאייכט אזו האבין זייא זיך זייער צו לאכט אונ האבין די אויגן אזו ווייט
אופגיספרט (וואש איך האב זייא גיקענט אריין קוקין אין קעהל אריין,
דאך האב איך איר אן זייערי הויה אטער געוועזן; אז זייא זעהן אן איר
קיין שום פחד אונ דאגה ניט אן:

אונ דעם ווייא איך הירב אזו אן וויסר איט גרוס כח מיאר דורך אנגדר
גיזינגן, אז די קראהן דר וויל איט אזו גרויסר גשווינדקייט לאפין,
וואש איך האב באלד אונזר שאלופע דר זעהין, אזו האביך צו איינה ווייט ווינקין,
זעין זייא תיכף גקומן צו צו זעהין. אונ לנגד האביך איינה אינדיאנר פארשטיין
גגעבן אז זייא זאלין ביידע צו קומן צו דעם פערד שאן פון דעם קאהן, אונ
זייא

זה היה לאנשים ההמה, מדוע בוששים לבוא, מי יודע מה נעשה להם,
ברגע והנה האנשים ההודיים באים ושור בר בידם מוליכים, ואביטה
והנה איננו השור בר אשר אבינה לקנות ביום אתמול, ויקום איש אחד
מאתנו אשר לשונם ידעו מעט, ויאמר אליהם מדוע לא הבאתם השור
הראשון, והשנית אנה הארבעה האנשים משלנו אשר נשארו בתוככם,
ויענו ויאמרו השור בר הראשון חזק מאד מנגח כל הקרוב אליו, וארבעת
האנשים המה, יביאו עוד שור בדברים האלה, דברו על לבנו, ויפג לבנו,
ואתבונן והשור הבר הלז גם הוא עז וקשה כראשון, ואצוה לאסרו
ולאסרו במוטות, ויהי כנפלו לארץ, וההודיים פתחו פיהם
בקול רעם ומר וישמע למרחוק, הבינותי, כי זאת עשו לאות להקהל
קהלם הרע, כאשר דמיתי כן היתה, והנה כפתע פתאום באו המונים
המונים מן העיר, כארבעים או חמשים איש באו נגדנו, בני אמרתי אל
אנשי התחזקו והיו לבני חיל, ונלחמה מול הנבלים האלה הדבר עודני בפי,
והנה עוד עם רב הולכים לקראתינו, מאזוינים בכלי קרב, בחרבות
ובמגינים

זואַ זאָלין בייאַנאַנדר לויף נאַכד צו פֿאַהרין, אַזוּ האָבין זואַ איך תיכף גיפֿאַנגט,
אַזוּ בין איך זיכר גוועזין, אַז דאַ היגערשטער זאָל איר נישט· קענין אויסגרעכנס
מיין שטוס פֿון הינטן געבין, דאַ נאָך בין איך גליקליך רויש גישטאַנען אויף דעם
וואַגן, אונ איינה אונדרהאַלטונג פֿיהרר האָבין צוריק גירודרט:

איבר נאַכט איז עס נאָך בייא אונז שטיל צו גנאַנגען, וויא דיא זין איז
אָבר צו אונטרגינט פֿריה אויף גיגאַנגען, אונ אונזרי לייט זענין נאָך מיט
מיט דעם פֿאָלק צו ריק גקומען אַזוי האָבין איר שון אַנגיהויבין צו איבר טראַכטין ווער
וויס ווי עס דר גייט דורטן אין זוויא, באַלד דר נאָך זענין גקומען צווייא איינגלאַנדר
אונ האָבין גבראַכט איין פֿיפֿאָלקס צו טרייבן, עס איז אָבר דר פֿיפֿאָלקס נישט
גיוועזין וואָס איר האָבין גערעכטין גיקויפֿט: איינר פֿון אונז וואָס האָט גיביסל
פֿאַרשטאַנען זייער לשון, האָט זויא גיפֿרעגט וואָרין זויא האָבין נישט גבראַכט
דעם רעכטין פֿיפֿאָלקס· אונ דאָס אַנדרי וואָרין קומען נישט אונזרי פֿיר מאַן,
האָבין דיא אינדיאַנר גיענטפֿרט, יענר פֿיפֿאָלקס האָט זיך נישט גלאָזט פֿאַנגען
אָבר באַלד וועלין אונזרי לייט אַנקומען אונ וועלין איין אַנדרן ברענגען, דיא
דאָזיגי תשובה האָט אונז אַביסל דיא דעה גרוהיג גמאַכט:

וויא איך האָב אָבר גיאַכטעט, אַז דר נייער פֿיפֿאָלקס איז אויך אַזוי ווילד
גיוועזן וויא דר נעכטיגר, אַזוי האָב איך איהם גלאָזט דיא פֿיס
מיט איינר אַקסט צוהאַקן, (אַקוויניטשין מיט איין האַק) אָבר קוים איז דר
פֿיפֿאָלקס, אַנידר גיפֿאַלין אַזוי האָבין דיא אינדיאַנר אַנגיהויבין צו היילין אונ מיט
איין אַשוגה גרויס צו שרייען, דאַס דאָזיגי איז גיוועזין (דאַכט זיך איר) איין אָב

ובמגינים וחניתות אשר יזרקו על האדם עד יפלח חץ כבדם, וישימו פניהם לרוץ
אל השאלופע, כראותי ואשית עצה אחרת ואומרה, בני רוצו נא כחפזה אל
השאלופע, ונמלטה נפשותינו ואם אין דעו כי כלתה הרעה עלינו, וננשם
מהגינו ונרץ כלנו אל השאלופע, והיה הנכשל בהם אשר לא יכול להגיע אליה
וידלגו מן היבשה אל תוך המים וישוטו במים·
הקמים עלינו הלכו אחרינו, ולא נטו ללכת ברחנו מרעה והרעה רדפה אחרינו
כי היתד (אנקיר) לא ימיש ממקומו כי נתקע בחוזק, הנס (פלאבטיש)
היו פרושים על השאלופע, וימתח באהל, עד כה ועד כה, והנה אויבינו השיגונו
לבקש נפשינו האמללה, ויזרקו על כמה מאנשינו מהמשפט לארצ"י חניתותיהם
החדות אלה בחרבות שנונות, אלה בחניתות אלה בשלטים ואנחנו אין אתנו
כ"א חרב חלודות (פאראווירט) ושני קרדומות, ונלחם בכל יכלתינו, ולבנו אמיץ
כגבורים להלחם. כיראינו כי אין לנו מנוס, ונשימה נפשינו מנגד מה גם האופה
(שיפס בעקיר) אשר היה אתנו הוא אזר כגבר חלציו כגבור חיל היה, ולבו כלב
הארי' לא ישוב מפני כל, חרבו אכלה בשר אויבינו, בא קיצינו, אכן סר מר
המות, כי האנקיר לא ימיש ממקומו וע"י זה כמעט אבדנו כולנו, וימס לבבינו
הרמותי קולי אל האופה ואומרה, חושה והכרת את החבל לשנים, ולא יכול לכרות
אותו הן בעודם תוך המים וכי האיש נבהל מאוד, ועשנותיו נדהמו, ועקומה אני
ואקח את החבל ואניחהו על יתד האני', והאופה קם מהרה ויקפעב אחת על החבל
ויכרתוהו

גרודרט צו לויבן (אָב גטאַוסטר פֿיאָן צווישן דיא אינדיאַנר) דען אין דעם דאָזיגן
אויגן בליק, איז איין גרויסר הויפֿין אונדיאַנר אַנגקומען: צו שטורמען אויף דעם וואַלד
אַרויס, אונ צוערך פערליג אודר פֿינפֿציג מאַן, פֿון זייא צו אונז צו גלאָפֿין, קיינדר האָב
זיך איין גישרייא געמאַכט אויף איינה ווייס, האָלטש איך וואָל, וועט אונז דאָס וואַפֿי
גוונדל ניט שאַדין, אָבר קוים האָביך נאָך דיא ווערטר נישט אויס גירעדט, אַזוי איז נאָך
איין אַנדרר גרויסר הויפֿין אונדיאַנר אַן גקומען מיט פֿילדר מיט טאַרטשן אונ מיט
קליינע אַרפֿשפיזן בוואַפֿינט, אַרויס גישאָסן אונ גלייך צו דר שאַלופּע צו גלאָפֿין, וויא
איך האָב דאָס דר זעהין האָביך תיכף איך אַנדרש איינגעבן גיוועזין, קיינדר האָב איך
ווידר איין גישרייא געמאַכט, לאָפֿט געשווינד צו דר שאַלופּע, זונסט זענין איר פֿאַר
בייא· אַזוי זענין איר אַלי מיט אַנאַנדר פֿליהן גלאָפֿין אונ ווער עס האָט נישט גיקענט
אַזוי געשווינד אין אויף אַריינשפּרינגן האָט זיך אין וואַסר אַריין גוואָרפֿין אונ איז נאָך געשוואָמען:
אונזי שונאים זענין אונז פֿיס נאָך גלאָפֿען, צו וואָגליק האָבין איר נישט
גיקענט מיט דעם טויף ריהרן וויל עס איז גיוועזין גיוויזן, נאָך אונזר
אַנקער: דיא זעגיל זענין גוועזן אויס גשפּרייט איבר דר גאַנצן שאַלופּע איינס איין
געצעלט, אונ אַזוי איר האָבין זיך גריהרט זענין דר וויל דיא אינדיאַנר אויף אונזר

ויכרתוהו לשנים , וימהרו ויסיעו האני׳ לדרכה , והאנשים בני בליעל ההודיים בראותם כי נמלטנו , וימהרו וידלגו אל תוך המים ובראותם כי באו המים עד נפשם ויסובו אחור : אז משכנו בעבותות אהבה את האנשים אשר רצו אל האני׳ ולא השיגוה ; ונעלה אותן מתוך המים ונמלטנו כמבין שיני אריות אך , אחר אשר מיד אויבנו נצלנו , גלי הים אשר היו כשפתו קמו עלינו לט עינו . שונאינו עמדו על הגבעה למען ראות טביעתינו וה׳ אשר עד הנה עזרנו ונמלטנו מכל אשר עבר עלינו עד כה חסדיו לא עזבוני גם עתה , ויהפך הרוח קדים כי עד כה היה הים הולך וסוער וגליו קמו לבלענו כי הרוח סערה הלכה מן תוך הים אל מכהו על כן המו גליו מאד , כי נשברו בבואם אל היבשה , ויזורו אחור , עתה הרחיב ה׳ לנו והיה הרוח מן היבשה אל תוך הים והיה לנו למשיב נפש כי הרוח הסיע האני׳ לשוב לדרך פעמי׳ אל מחוז חפצה ונסעה ונלכה :

ויהי כי ראינו כי בחמלת ה׳ עלינו נמלטנו , נתננו תודה למציל עני מחזק ממנו ונאמר פקדו נא וראו מי הלך מאתנו , ונשאנו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו , והנה נפקד מאתנו איש גבור חיל , הוא האופה אשר השליך נפשו מנגד וילחם באויביו ויך בהם מכה רבה ראינו וישמח לבנו עתה אבדנו אותו כי הוכה

בחנית

האט אנגקומן , אונ האבין עטליכה פון אונז אויז ווערט אהרך שטיין אזו שטארק גיטראפין אז די גדערים זענין ווייטאווש דעם לייב פרויט געפאלין : בתוך כך האבין איר זיך אויז אונזר פער זאמירטין רעגין , אונ אויז דוא לוייא העק בכח גדול פרום געוועהרט , ובפרט אונזר טיפס בעקר , ער איז געוועזין איין גרושר שטארקר אונ אונ האט זיך געוועהרט אויא איין גבור חיל , לום הואגליך האט זיך דר אנקיר ניש גוואגט פרוש ליהן , אזו האביך לום טיפס בעקר איין גשרייא געטאן , הוים דאט זיינז ענטלוואוו דעם שטריק וויא איך הב זעהין אז ער קען זיך קיין עצה ניט געבין : אזו בין איך צו גישפרונגין אונ הב דעם שטריק גלאנגט אוף דעם ראנד פונדר טוף אונ אזו הט ער אים צו האקט אוף צווייען : ובמותה רגע האבין איר גרירט , די אונדרואנר זענין אונז נאך גלאפין , אונ וואטיר פריין , וויא עס איז ווייא אבר צו טיף געווארין אזו האבין זייא זיך גמוזט אוואקעהרין :

אונ זוכר האבין איך אונזרה לייט פרויש גלוגין וואט זענין אונז נאך גשוואומן אחר כל זאת וויא איר זענין שון פון די טובאים נילוו געווארין , הוי אונז אידר דויח (ברמנדויקנ) ווארר אויז איין גאר סכנה אקעגיגין גיקומין : אונזרי טובאים האבין דר טוף גיהאפט אז איר וועלין אוף דעם ארט גוויש אוועקווען , זענין איך צו זאמין גלאפין אויף דר זאכר שפיץ דאט רויגנ צו זעהין אבר גאט אליין האט איט אונז אנדרשט גאוונט אונ דר וואט האט אונז שון אזוו פיל אמל וואונדר בגור בטילט אונז אוף צונר איין תחבולה גבונן , אונ אונז דאט אמל ווידר אליי גאען דר אינם וואט הט אזו אונ

פון

חזג

בחנית משוחח בסם חמות ותגע בכפתנו סמוך אל השרוף (נאפיל) ונראה והנה סביב השרורשחוח מאוד כי הע״ (גיפט) כעבר בבשרו ואקוי מהרה ואחתוך מבשר סביב העצם אשר לא יעבור העסם ממנו והלאה ויאכל חצי בשרו , לריק יגעתי אמר בצעקו כי כפתע פתאום נפל מת , מה נאנחו עליו כל חבורותינו כי היה לנו למחסה ונקחה את גופו ונשליכה אל תוך הים , אחרי כן פקדנו יתר הנס , ויפקדו מאנשינו ששה עשר איש עם הארבעה אשר נשארו לא אבו לשוב דמיהם כם הם סבבו עליתם הרעה ובצעקו נקי :

סימן ד׳

רוח ה׳ תניחנו כי היה לנו לעזור להסיע האני׳ אך עב״ז מגפת פנינו היה לבלי התרחק מן חקיסטע , כי לא היה בידינו להחיות נפשינו , כי אסמעט אורז ותרנגולת , ומה זה לפני חמשים איש ואכלנוה ומרתנו , והכרחנו לגשת אל היבשה , ושם ראינו סמוך לשפת הים אנשים הודיים (אינדיאנר) הרבה אך כל אשר קרבנו לגשת אליהם ויברחו מפנינו , כאשר נזכרנו את רעת האנשים האלה

פון דש ימזייט צו געוויעט , הט זיך גראד צונר אונ דעם אונגבליק צריק אויגהערט אונ האט מן גיהובן פון דר ובנד וייט צו בלאזין , דאט דאזגי האט תיכף דעם געמורגן וועניבריך געשטילט אונ האט אונזר שוף נאכגעשטוסין : די שמאלפע האט גליקליך דורך געשניטן , אונ איר זענין אזו בחור גקומן אויף דעם אוקנים , ים ,

צונו האבין איר ערשט לייט גיהאט , אונזר שאדין צו בערעכנין , דר ערשטר שאדין איז געוועזין דר גוטר טיפס בעקיר וואט האט אזו שארף פאר אונז געפאכטן ער האט זיך גיפעכט וויא איין רעלר איין כלי זיין אים סם גזאגט האט איהם גסרופין נאהינט פון דעם נאפיל וואט איז דאט לייב דר פון פרום אונ פרום תיכף שווארץ געווארין איך האב בייא איהם גטאן צו פעלטרייא אונ האב איהם דאט שווארצי פלייט אוש געשניטן כדי דר סם זאל זיך ניט ווייטר אויספריין , אבר זיך הב איהם בעו״ה נאר אויונגטט גמסירט ער איז אונ דעם אוגבליק טוט אנידר געפאלין , אזו איר האבין איהם גאוזט אונ ים ארייז ווארפין , :

דר נאך האבין איר אונזרי לייט אובר גיילט , אזו האבין אונז זעכצעהין אמן געפעהלט אים יעגיר פיר אמן אמט זענין מין דעם אונגלאקליכן דארף גבליבן עש האט אונז זייער וויא געטאן אונ אונזר הערצין זאם צו פארלאזין אבר איר האבין אונז נאך אים דעם געטרייסט , אז עס איז שון אעהר נישט לייט איבר זייא ראהניח צו האבין וויל זיי זענין אסתאם די ערשטי כפרה געוועזין . בזמן הזה אונדגנגר :

פירשעם קאפיטל ;

האלה, תוארם תואר אדם, ונפשם לבבם למרע בחיתו יער שמר לבני בהתרחקם ממנו ירענו ביאת הרע נקבל מהם, ולהטיב לא ידעו, ויבואו עבדינו ויגידו לנו לאמר מצאנו מים חיים, על צור החלטיש אשר מצאנו שמה הרבה חומטים (טשערפהיש) ורמשי הים, גם בכפר ההודי קנינו שמה מרא כובע פלפל (פעפפיר) ונבשל החומטים ונפלפלים בפלפל ונאכל ונשבע ונותר ואת היותר שמו בכליהם בכיסי בגדיהם (קעשענים) ושני החביות מלאנו מים ונשוב כלנו אל האני', ונסע:

כה יעצתי אני באנטעקו, נסעה ונלכה אל תוך הים למען נלך בחפזה, וידמות למו עצתי ויעשו כן, אך כמעט רגע כלינו כי עמד רוח סערה ותרומם גלי הים עד כי נפשינו ברעה תתמוגג, ויך לבי אותי על אשר יעצתי כזה, הסדי ה' כי לא תמנו, האני' הקטנה שאלופע אשר לנו עמדה נגד הרוח במטרה לחץ, ולא נגע בו רע הוקם סערה לדממה ויחשו גליהם, תודה לאל גתננו, ונברך את ה' אשר יעצנו, כי לולא עברנו דרך ההוף אז עבר על נפשינו המים הזדונים של השטראנד באשר מאז גם הוגד לנו באמת כי לולא עברנו עם חוף הים, אזי בלעונו ההודיים האכזריים, כי הרבה מתושבי האלאנד, אשר עברו שמה, ובהגיעו לידי האכזרים המות עבר על ראשם וישלחום מהארץ הלזו להשיב הרוח

אל

אזו האבן איר געהאט דעם ווינט פון הינטן, אבר איר האבן זיך דארן געהאלטן נאהענט פון דר קיסטע: אונזר גאנצר פראוויאנט איז אבער ניכט געוועזן, או עטליכה הינר און איין ביסל רייז, און דאס דאזיגי צווייטן פיפעלן פארטון האט גאר ניט ואנג גקענט געוועהרן, אזו האבן איר גאיינט בהאלד ווידר אויף דעם לאנד צו פארין, איר האבן איין סך אנדיסנר אויף דעם בארגן געזעהן אבר אזו בהאלד איר זענין צו זיא גפארין זענין, זיא זיך צו לאפין גוואהרין, אבר היין איר האבן דאך ניט גהאט, קיין גוטס צו האפין פון דיא ביוזה לייט, אזו האבן איר נאך הנאה גהאט ואס זיא זענין זיך צו לאפין, דר צייל האבן איר גפינן פריש וואסר און אויף דיא קוסטין (קאוויס האבן איר אנגטראפין וועער פיל סטערפאהיש און ים פגעקן איין הינו פיל איט פעטער האבן איר איך גראד ואס איך האב דורטן און יענם אנדיאניטן דארך גיקויפט און איט דעם האבן איר אונזרי סטערפאהיש געפעפערט נאך דעם ווי איר האבן זיך גיזעטיקט האט זיך איטליכר פון אונז דאס טאשן פיל אנגפאקט און צווייא פעסליך איט זיס וואסר אנגעפילט אין זענין איר צוריק און דר שאלופע אריין,

צום אנטעקו פארק הב איך איינעלה גגעבין איר זאלין ווייטר אבימן און ים אריין רוקין כדי איר זאלין קענין גשווינדר זעגלין, אזא אן האט איך געפאלגט, אבר טיער האט עט אונז טייער גקאסט דען באלד נאכט איז אויפגשטאנין איין העפטיגר שטוראווינט

אל האלקי' אשר נתנה, נספו בלא משפט, כזה וכזה, עשה ה' ית' להציל עשוק מיד עושקו והמה חושבים עליו רעה, כי לא ידעו מחשבות ה' ולא הבינו עצתו, הבוקר אור ונראה לפנינו שלשה איים, ונאמר נדר על אחד האיים אולי נמצא איבל להחיות נפשינו, אף אם לא נושבת היא שם מצאנו קנים (טראסטינים) עבים כרגל איש, ונקח אותם ויקחו המקדח (ענביר) ונקבו עד הקשר וימלאום מים חיים, ויסתמם על פיהם ולמעזרא גהיה צמאי מים בבואנו לעמקי הים, מצאנו שמה מין לפת על ראשי האילנות יטעם לחיך האדם ויותר מזה חפשנו בכל האי, ואין,

התהלכנו באי הזה לחפש ואני עמדתי על ראש סלע אחד נפשי אותה לעלות על הר גבוה ותלול התוא אולי יתן ה' למצוא איזה דבר טוב לבני אדם, ומה גם לעייפים ונשברי רוח כמוני, אני באנטעקו הייתי לכל בני האני' לעיניים, יען כי איש יודע לתת בים דרך ולשות עצות בהתהלכות הים אין בכל האני' זולתי עיניהם שתו בי שמו יהבם עלי, אך עי"פ הי' היתה שומה ליסרינו, כי מעודי בהודו מזרחות לא דרכה רגלי, והייתי כגר בארץ, והייתי מתעתע בנתיבותם אבן שואבת גם הוא אין אתי (קאמפס) אני בדרך נחני ה', הדריכנו במעגלי יושר

שטוראווינט, און האט אונז גאנצליך צו געזעלט, דאך אונזר קליין שיפכן האט גוט אויסגהאלטן, נאך דעם ווי איר האבן דעם דאזיגן שטורם גליקליך איבר גקואן, האבן איר ערשט בחוש אנגזעהן ווי השי"ת האט אונז די דאזיגי סיבה נאר וטובה צו גשיקט דען ווען איר זיך אזו ווי פריר חייטר נאהינט פון דעם שטראנד געהאלטן, אזו העטין איר גוויס געוועזין דורך דעם שטורם און איין פאר ארין גשטוסין גוואהרין (און ווי איר האבן דר נאך גוואר גוואהרין) העטין איר דורטן דיא היגע אכזריים און דיא העטן ארין גפאלין וואס האבן שון ניט איין האלענדר אויף יענר וועגס פרשיקט, אזו טוט דר איבערשטר דעם אענטשן הופט אונזי טובות וואס איהם אין זיין נאריטן קאפף דאכט זיך רעות:

וויא עט איז טאג גוואהרין. האבין איר דרייא אינזלן פר אונז דר זעהין ליגן איר האבין זיך פאר גנואן אויף איינר פון זייא אויס צו שטייגן, ווען זיא אויך אבעוואונט איז, כדי איר זאלין דורטין קענין לעבינס שפייז גפינן, איר האבין דורט איין רואהר (טראסטנים) אנגטראפין, וואס איז געוועזין אזו ווי איין פוס דיק איר האבין עטליכה דר פון גנואן, און האבין זייא אויס גיהוילט ביז אן דעם אנטרשטן קנאסטן (סוק) האבין זייא אנגפילט איט וואסר און האבין זייא אובין פרשטאפט, אזא האבין איר אונז שון גקענט איט גנוג טרונקין פר זארגט אויך האבין איר איין אין תארים, גפונן וואס וואקסט אויף זייא אובין ביזא דעם שפיזן איין ארין ירקות, וואס איז דאוי נאמכן, אבר הוזדעמדאזיגן האבין איר ווייטר ניכטס גפונן אויף דר גאנצין אינזל,

ישרן, מהולל אקראה׳ לא יכולתי לידע על נכון אם הדרך נכון לפני, דמיתי לגבור שאין בידו כלי זין, ועי״כ עשיתי כל אשר היה עלי, לא הרפיתי ע״פ עליתי על שן הסלע בעד נפשי אולי אראה מה :

בעלותי ההרה ואביט כה וכה ואקוה לישועה ואין, בלתי השמים אשר על ראשי והארץ והמים תחת רגלי, אמרתי אולי עוד תקוה, עוד אחת, וגדולה היא, אפרוש כפי, אל ה׳ אשר עשה את הים ואת היבשה, אמרתי אנא ה׳ יסרתני ואוסר הן ידעתי כי כל תוכל תפשנו ברוע, יצר אשר מנעורנו א ע״ב שמת מועקה במתנינו, ועד כה הביאותינו׳ נחני במעגלי צדק ואודך, כל ימי חלדי אהודך, ועוד אני מדבר בתפילה השבתי דרכי לירד מן שן הסלע הלז, ואשוב ואומר, אנסה נא עוד הפעם, ואביטה הנה והנה, אחר אשר שבו העבים אחר הגשם והשמים הטהרו, כאשר דמיתי כן היתה, העבים נתפזרו

איין מאל בין איך אזו גשטאנן אונטן בייא איין הולן פעלזן, אונ אין איינר גרוסר חשק אנגקומן דרויף צו קלעטרן, אונ צו פרובין אב איך וועל קענין פון אובין אזו איין זאך דר זעהין וואס זאל אונז קענין עטוואס צו נוץ קומן, אזי האבין גאר זייער בטחון אויף איר גהאט (ווייל איך בין דר אייניגר צווישן זיא גוועזן וואס פארשטייט זיך אויף דר שיפס קונסט), אז איך זאלט קענין קומן צו דר אונזר גאולה; אבר צום אונגליק בין איך נאך איין האלבן טאג אונ אטשטייגנדמן ניט גוועזן, אונ דר צו נאך האב איך ניט גהאט קיין קאמפס, אונ קיין טוט שטיקל שיפס גצייג, אונד אויף דר שמאלפע דרומאהביך קיין אזו דא ניט גקענט קיין זאך בבירור גזאר ווערן, אונ האב גאר איר אויז גאנץ אטער זיין איט באגדה סברות, דש דאזיגי האט איך זייער ביים הארץ גקלאט, אונ אין דר דונגר טרויריגר אומשטיקייט, בין איך אויף דעם פעלזין ארויף גישטיגן :

ווא איך בין ארויף גקומן אובין אונ האב איך ארום אונ ארום גזעהין האביך איט איינה אויגן אונ אירגענד (ערגין) קיין עק ניט גקענט גזעהן, אונ עס איז אבער ניט גוועזן צו זעהן נאר הימל אונ וואסר, אזו איז גאר קיין נחאה ווי איך האב דא ניט גקענט גזעהן בין איך איט אין צו ברעכין הערץ גפאלן אויף איין קניע, אונ האב גאט אנגרופין איט טרערין אונ איט אזעלכר העפטיגקייט וואס איך קען ניט דר צילן, אונ אונד האביך שון ברועה גהאט ארהב צו שטייגן, אונ האב איך דערנאך איט איינה אויגן ארום גזעהן עס האט זיך איר גרעכט אז דאז וועטר וואלקינס הייבין זיך אן אויש צו צייסרין, אונ אין אין ווייל דר נאך איז עס אונ דר מאת העל גווארן אונ איך האב דר זעהין פון ווייטנס צווייא הוכי בלאה גבערג אזו באלד איז עס איר איין גפאלן אז איך האב איין אמאל געהערט אין האלאנד פון וויליהעלם שאטין,

נתפזרו, והשמים זכו ואראה והנה מורחק רב דמות שני הרים גבוהים, מראיהם כמראה התכלת (בלא) ראיתי מעשה ונזכרתי הלכה, בהיותי בהאלנד שמעתי מפי ווילהעלם שאטין, אשר הוא נסע שני פעמים למדינות הודו מזרחות (אסטאינדיאין) כי בהררי קדם אשר בארץ יאווא שם שני הרים גבוהים אשר ממרחק מראה תכלת, ואמרתי אל לבי מאת ה׳ היתה זאת אשר בעת שמעת דבר זה בהאלאנד שמרתי לבי לדבר זה, כאלו לבי אמר לי באזניך שמע ולבבך יבין כי בו לדבר יחבל לו׳

שמח לבי ויגל כבודי ואקום וארד מן ההר, בשרתי לעמי כל אשר ראיתי, ותחי רוחם וישאו מים ומזון לנפשם מאשר מצאו ויביאו אל השאלופע, התורן הועמד

(וואש איז שון צווייא אמאל גוועזן אין אוסטינדיען,) אז אויף דעם אמרגבערג פון יאווא שטעהין צווייא הוכי בערג וואס האבין פון ווייטנס אזו איין פארב ווייא דיא דאזיגי בערג וואס איך האב דא אונד דר זעהין זייער האביך איך גיפרייט דרויף דאש איך האב דעאמאל אויף דעם דאזיגן קלייניקייט אכט גגעבין, אונ ווייא זייער איז עס איין אענשין זייער נוסיג זייניגה ר ווערטער זיין אוח, תאיר אפינצו האלטין אויף אלז זאכין וואס דעם אענשין תאיד צו האכרין קואט. אונ אויף הוימווארט אכטיגן צו געבין וואן קאן ניט ווישן וואש איין זאך קאן אייבאמאל זעהיר צו נוץ קואין מלא שאחה בין איך אידר פון דעם בערג ארהב גשטיגן, אונ האב דר צויט איינה חברים וואס איך האב דא פר איין נחוי גפינן, אויף זייא דורך דעם דאזיגן אים זייא גבוהרן גווארן אישופר איז גלאפין אונ הט גפראגין וואטיר אונ פאנטקרום ווא פיל עס האט גיקענט אז דר שאלופע ארין, אזן האט דיא זעגלין צו רעכט גאמאכט, אונ ווייא איר האבין דעאמאל גראד גוטין ווינט גיהאט אזו זעגין איר אויף פון דאנען אב גיזעגילט,

איך האב תיכף גלאזט שטייערן צו דעם דורכגאנג צווישן דיא דאזיגי צווייא בערגלן אונ ווייא עס איז אונ נאכט גווארן, אזו האביך איך גירעכט נאך דיא שטערין, ארום איטן דר נאכט האבין איר דר זעהין פייער זכתחילה היבין איר גאיינט, אז דאש דאזיגי פייאר אאג זיין אויף איין פישר טוך, אבר ווייא איר זעגין נעהנטר גקואן האבין איר דר זעהין אז איר זעגין דאש נאהענט צו איין קליינר אינזל פאר בייא גפארין: ווייא איר זעגין דעם עק פון דר אינזל ארום גקואן, האבין איר ווידר אמאל פייאר דר זעהין אזו האבין איר אונז נאהרקט אכח כאה סימנים, אז דש פייאר איז זיין פון פיטערט, ווייא עס האט אנגהויבין צו טאגן איז ווידר איין ווינט שטילע גווארן, איר האבין עש

הועמד ונסע ונלך ויהי הצליח דרכינו מי הרוח לאט לנו, מגמת פנינו מול שני ההרים האלה, ובהגיע הלילה אחזתי דרכי ע"פ מסילות הכוכבים, בחצי ה׳ י״ח ראינו אש, דמינו אולי הוא, מן הדייגים עברנו הלאה וראינו שכבר עברנו אי אחד, בהגיענו אל קצה האי, וראינו עוד במראה אש אשר אין זאת כ"א של דייגי' ופורשי מכמורות:

הבוקר אור, ראינו והנה דרכנו ישר ורוח צח, במשיב נפש לא ידענו כי תוך לשון ים ההוא, תודארין יאויא אנחנו, היינו כחולמים בעינינו ראינו, אניות מדינות האלאנד עם חיל מלכותינו אשר הניבו שמה לשמור במשפט המלכים ביום קרב, ושם שר צבאם אדמיראל פרידריך הוטמאן, מן אלקאמיר, והוא עומד באני' על מגדל הצופים ובידו כלי המחזה (פרעשפעקטיו) ויהי בראותו השאלופע שלנו בקטנותה בא דרך האני' כלב ים ונפלאת היא בעיניו, ויצו לאנשיו ויאמר קחו נא באאט ורוצו נא לקראתם, ואמרו להם השלום, ויעשו כן, בבוא הבאאט מול אניותינו ויכירו האנשים אותנו, כי גם המה כאשר מן הטעקסיל אניותינו הגדולה, ואניותיהם הולכים צמדים אחר זה נתפרדנו אותי ואת עמיתי ראלין לקחו וישובו אותנו אל תוך הבאאט, להוליך אותנו אל האני' הגדולה שמה דאדרעכטשי יונג פער, האדמירעל שמח לקראתינו מאד מאד, נחפז לדעת על מה זה הקרנו כה ויתאפק ויאמר שומו לחם, החכם עיניו

בראשו

דעמאלט נאך מיין ניט געוויסט, אז איר זענין שון אין דעם אער ביזן פֿון יאוואַ: (איין אער ביזן הייסט דורט וויא דר ים ציהט זיך אין לאנד אריין) אונ דורט איז גיט צו אנקרין: וויא איר זענין ניט ווייט פֿון דר פֿלאטי געוועזין (אויף דעם לאנד הייסט איין לאגיר אודר איין לאגער: אונ אויף דעם ים הייסין אזא קיבוץ פֿון אלהאה טיפֿן איין פֿלאטי) איז דר קאמאנדאנט האלענדישר אדמיראל פרידריך הוטמאן פֿון אוקאר גראד געשטאנין אויף דר גאלריע (גאלעריע) איין אויף אונז גקוקט אויף זיין פערשפעקטיב איין הט זיך איבר אונזר שיפֿכן זעהר אתאיה געוועזין, אונ הט גאר ניט געקענט אויסן וואס עס בטייט, אזו האט ער תיכף אונז איין באאט אקעגין געשיקט פרעגין ווער איר זענין, דיא דאזיגי באאטש לייט האבין אונז תיכף דר קאנט, ווארין זייא זענין אהער גקומן מיט איין שיף וואס איז מיט אונז אין איינם ארויס געפארין פֿון דר טעקסיל, אונ דר נאך זענין איר צו שיידט געווארין: זייא האבין תיכף גנומין איך מיט ראלין אין זייער באאט אריין, אונ האבין אונז געפֿירט צום אדמיראל שיף וואס הט געהייסן דאדרעכטשי יונגפער: דר אדמיראל הט אונז שיין גנומין איבר אכה דר נאט לער אונ הונגר וואס אויף אונזר פנים געזעהן הט ער זיך געארקט, אז איין גוטי אמהו לייט אונז איהר ניחא זיין וויא דאס לאנגי רעדין אונ דר לייען, אזו האט ער אונז גלייך תיכף לאסן עסין גרייטין, אזו איך הב דא צום ערשטן אמאל ברויט אונ אנדרי שפייזין אויף דעם טיש דר זעהין הט עס איך אנגיהובין בדעם הערץ צו

קלעמין

בראשו לדעת כי לאנשים כאלה מוכי אלקים ומעונים רעבים ועייפים אשר חשך משחור תוארם לא עת הרבות בספורם אשר יענגו נפש שבעה י חחפצם לקצר עתם, ויושם לפנינו לחם לאכול, עיני נזלו דמעו מרוב השמחה גם לכל אנשים הושם לפניהם לאכול לרוב עד אמרו דיים אחד אשר נפשנו ושבחנו עמלנו ספרתי כל אשר עבר עלינו לא נפל דבר אחד אשר לא ספרום לו ויתבהל אוידמראל ויתפלאמאד, ויבטח אותנו לשלחנו לבאטאוניא העיר ראש ממלכת יאווא לתתננו ביד השלטון מהאלאנד המושל בהודו מזרחית וילבישנו מלבושים הודיים מזרחיים וישלחונו שם כבואנו שמה הובלנו בשמחות וגיל אל השלטן אשר שמה ויקבל אותנו וכבוד עשה לנו ונספר לו את כל אשר מצאנו אוזן הטה לדברי הספור עד תומו ויען ויאמר ידעתי כי כזה וכזה יקרה את האדם בימי חלדו ומה לעשות, ויצו להביא מן מובחר מארץ שפאניא, ונשתה בלב שמח, גם הוא שמח לנגדנו, וייטב לבנו, וארוחתינו ארוחת תמיד על שולחן השלטון שמונת הימים, ויקר מקרינו לשוב להיות מעברי ימים באני' עם שני' ושלשים מחי קבלים (הארמאטיש) אותי השיב על כני להיות קאפיטאן ואת ראלין להיות סופארקאגא, שם האני' (בערגר באאט) מה טוב ומה נעים שבתינו יחד, כי זכור אני והוא את יושבים צמדי' מקדם כן גם עתה חברתינו נעימה:

קלעאין פֿר שאחה אז די טרערין זענין איר אויש די אויגין גרינן, אזא האב לכתחלה גאר ניט געקענט עסין, אויך פֿאר אנגזרי לייט האט אן געמרגט אן הכם זייא צו פֿייל אויף דיא שפֿין אונ האט זייא צו גנואן וויא דיא ברידר:

דר נאך ערשט האב איך דעם אדמיראל דר לייט אונזר גאנצי אעשה, אזו איז ער גיהאלט ואשתום געווארן דרמיבר ער האט זיך פֿאר גנואן אונז קיין באטאוויאה די הייבט שטאט פֿון יאווא צו שיקין צום שטאט האלטר פֿון די אוסט אינדישה גיטר איין אסטינדישן אונ באלד דר נאך הט אן אונז אין אסטינדישא אלבושים אויס גיקליידט, אין אהין אב געשיקט וויא איר זענין אהין אנגקומן האבין איר אונז גלייך צום שטאט האלטר אב געפֿירט, אונ איך האב איהם אויש דר לייט אויך אונזר גאנצי היסטאריע, ער הט אויך איך גילאזט דר לייען, אונ האט ווארן אויס גיהערט גאנץ דורך, אונ הט אויך ניט אפשיק געוועזין איז קיין מוגליך ווארט, ווי איך הב שון גאר אויש דר לייט, רופֿט ער זיך אן אזא גאר טריקן יום אודי איז עס איין גרויסה סיבה אבר וואס קאן אמן טוהן: דר נאך הט ער געלאזט שפאניש ווין ברענגין, אונ הט גנואן איין גילדענעם בעכיר אונ הט גיטרונקן צו איר אונ צו ראלין צו מיטלכין בזונדר: דר נאך הט ער ערשט אנגיהובין טריי הערליגר אונ בעריי דרווארינגר צו ווערין: גאנצי אכט טאג, הט ער אונז איבר זיין טיש געהאלטין, דר נאך הט זיך פֿר אונז ביידע איין דייטשט גישטופֿין אזו הט ער איך גיאמכט צום קאפיטאן אונ ראלין צום סופר קארגע פֿון איין שיף איט צווייא אונ דרייסיג קאנאהין, (הוראמטיש) וואס הט געהייסין בערגר באאט, עס איז אונז זייער גוטה גיאנגן דא איר זענין לאנד ביידע אויך בייגנדר אויף איין שיף צו דיקן גיקומען ווי איר זענין ביז אהער אין ווידן בייא אנגדר געוועזין:

חיה